

WYŻSZA SZKOŁA
KSZTAŁCENIA
ZAWODOWEGO

Program studiów podyplomowych

Nazwa studiów podyplomowych: Pedagogika szkolna

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego
pl. Powstańców 1/201, 53-329 Wrocław

Poziom PRK: 7 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

Tryb studiów: niestacjonarny / z wykorzystaniem metod kształcenia: online (e-learning)

Czas trwania: 3 semestry

Liczba godzin: 438 godzin dydaktycznych

Liczba punktów ECTS: 36 ECTS

1. Opis kierunku studiów

Studia podyplomowe „Pedagogika szkolna” mają charakter kwalifikacyjny i są skierowane do osób posiadających przygotowanie pedagogiczne, zainteresowanych uzyskaniem przygotowania do wykonywania zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty.

Program studiów odpowiada na potrzeby współczesnej szkoły w zakresie wspierania rozwoju dzieci i młodzieży, rozpoznawania ich indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, wychowawczych i społecznych, organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenia działań profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i interwencyjnych oraz współpracy z rodziną, nauczycielami, specjalistami i środowiskiem lokalnym. Współczesna pedagogika szkolna wymaga przygotowania do pracy w zróżnicowanym środowisku edukacyjnym, w którym istotne znaczenie mają diagnoza sytuacji ucznia, przeciwdziałanie trudnościom szkolnym i społecznym, wspieranie dobrostanu psychicznego uczniów, budowanie bezpiecznego klimatu szkoły oraz koordynowanie działań pomocowych.

Kształcenie prowadzone jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, z ich późniejszymi zmianami.

Program studiów został opracowany zgodnie z wymaganiami standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i obejmuje przygotowanie merytoryczne, dydaktyczno-metodyczne oraz praktyczne do wykonywania zadań pedagoga szkolnego. Treści programowe koncentrują się na funkcjonowaniu szkoły jako środowiska wychowawczego i społecznego, pracy opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyce szkolnej, diagnozie pedagogicznej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym, poradnictwie edukacyjno-zawodowym, mediacjach, interwencji kryzysowej, dokumentowaniu pracy pedagoga oraz etycznych i prawnych aspektach jego działalności.

Program zapewnia kompleksowe przygotowanie do planowania, organizowania, prowadzenia i ewaluacji działań pedagoga szkolnego, z uwzględnieniem potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska szkolnego. Studia przygotowują do wykorzystywania nowoczesnych metod pracy pedagogicznej, narzędzi diagnostycznych, technologii informacyjno-komunikacyjnych, metod wspierania uczniów, prowadzenia działań profilaktycznych i interwencyjnych, a także do współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę i rodzinę.

2. Cel kształcenia

Celem studiów podyplomowych „Pedagogika szkolna” jest przygotowanie słuchaczy do wykonywania zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty, w szczególności w zakresie rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci oraz młodzieży, diagnozowania przyczyn trudności szkolnych, wychowawczych i społecznych, organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenia działań profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i interwencyjnych, współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym oraz wspierania nauczycieli w pracy z uczniami.

Program studiów skoncentrowany jest na wyposażeniu słuchaczy w:

- wiedzę pedagogiczną, psychologiczną, społeczną i prawną niezbędną do rozumienia funkcjonowania szkoły, ucznia, rodziny i środowiska wychowawczego;
- wiedzę dotyczącą zadań, roli i warsztatu pracy pedagoga szkolnego, w tym diagnozy pedagogicznej, profilaktyki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, mediacji, interwencji kryzysowej i dokumentowania działań;
- umiejętności planowania, organizowania, prowadzenia i ewaluacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, pomocowych i wspierających;
- umiejętności współpracy z uczniami, rodzicami, nauczycielami, specjalistami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, instytucjami pomocowymi i środowiskiem lokalnym;
- kompetencje społeczne niezbędne do odpowiedzialnego, etycznego i refleksyjnego wykonywania zadań pedagoga szkolnego.

Świadectwo wydawane po ukończeniu studiów podyplomowych jest zgodne z przepisami dotyczącymi dokumentów wydawanych w związku z ukończeniem studiów podyplomowych.

3. Sylwetka absolwenta

Absolwent studiów podyplomowych „Pedagogika szkolna” posiada wiedzę z zakresu pedagogiki szkolnej, pedagogiki społecznej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, psychologii, profilaktyki, diagnozy pedagogicznej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prawa oświatowego, etyki zawodowej oraz metodyki pracy pedagoga szkolnego. Zna zadania pedagoga szkolnego, organizację pracy szkoły i placówek systemu oświaty, zasady współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym, sposoby rozpoznawania potrzeb uczniów oraz metody wspierania dzieci i młodzieży w sytuacjach trudności edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i emocjonalnych.

Absolwent potrafi rozpoznawać potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów, analizować przyczyny niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych, planować i realizować działania profilaktyczne, opiekuńczo-wychowawcze, pomocowe i interwencyjne. Potrafi organizować pomoc psychologiczno-pedagogiczną, współpracować z uczniami, rodzicami, nauczycielami, specjalistami i instytucjami zewnętrznymi, prowadzić dokumentację pracy pedagoga szkolnego, uczestniczyć w pracach zespołów nauczycieli i specjalistów oraz wspierać szkołę w budowaniu bezpiecznego, wspierającego i włączającego środowiska edukacyjnego.

Absolwent jest przygotowany do wykonywania zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty. Potrafi działać zgodnie z zasadami etyki zawodowej, odpowiedzialności pedagogicznej, poszanowania godności dziecka i współpracy z rodziną. Jest gotów do podejmowania działań na rzecz dobrostanu uczniów, przeciwdziałania wykluczeniu, rozwiązywania konfliktów, reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz doskonalenia własnego warsztatu pracy.

Miejscem zatrudnienia absolwenta mogą być przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, placówki oświatowo-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne jednostki systemu oświaty, w których realizowane są zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, opieki, wychowania, profilaktyki i wsparcia dzieci oraz młodzieży.

4. Adresaci studiów

Studia podyplomowe „Pedagogika szkolna” adresowane są do osób posiadających wykształcenie wyższe oraz przygotowanie pedagogiczne, które chcą uzyskać przygotowanie do wykonywania zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty.

W szczególności studia skierowane są do nauczycieli, wychowawców, pedagogów, osób zatrudnionych lub planujących zatrudnienie w systemie oświaty, które są zainteresowane

rozwijaniem kompetencji w zakresie pracy opiekuńczo-wychowawczej, profilaktycznej, diagnostycznej, pomocowej i interwencyjnej.

Program jest przeznaczony dla osób, które chcą poszerzyć swoje kwalifikacje zawodowe, przygotować się do realizacji zadań pedagoga szkolnego, pogłębić wiedzę o funkcjonowaniu ucznia, rodziny i szkoły oraz rozwijać umiejętności niezbędne do współpracy z dziećmi, młodzieżą, rodzicami, nauczycielami, specjalistami i środowiskiem lokalnym.

5. Efekty uczenia się

Program studiów podyplomowych zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela – pedagoga szkolnego. Efekty te obejmują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do realizacji zadań wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych, pomocowych, diagnostycznych i metodycznych nauczyciela pedagoga szkolnego oraz stanowią podstawę przygotowania do wykonywania zadań pedagoga szkolnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Numer efektu	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK
WIEDZA – Absolwent zna i rozumie:		
NP_W01	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;	P7S_WG
NP_W02	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;	P7S_WG
NP_W03	rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;	P7S_WG
NP_W04	normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym)	P7S_WG
NP_W05	zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;	P7S_WG
NP_W06	różnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;	P7S_WG
NP_W07	sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej	P7S_WG

NP_W08	strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji;	P7S_WG
NP_W09	podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;	P7S_WG
NP_W10	prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;	P7S_WG
NP_W11	zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;	P7S_WG
NP_W12	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia;	P7S_WK
NP_W13	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;	P7S_WG
NP_W14	treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;	P7S_WG
NP_W15	metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	P7S_WG P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI – Absolwent potrafi:	
NP_U01	obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	P7S_UW
NP_U02	adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;	P7S_UW
NP_U03	rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	P7S_UW
NP_U04	projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;	P7S_UW
NP_U05	projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	P7S_UW
NP_U06	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;	P7S_UW
NP_U07	podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobierać treści nauczania,	P7S_UW

	zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;	
NP_U08	rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;	P7S_UW
NP_U09	skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;	P7S_UO
NP_U10	wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;	P7S_UK
NP_U11	monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	P7S_UO
NP_U12	pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;	P7S_UK P7S_UO
NP_U13	odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	P7S_UO
NP_U14	skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	P7S_UO
NP_U15	poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;	P7S_UK
NP_U16	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	P7S_UK
NP_U17	udzielać pierwszej pomocy;	P7S_UW
NP_U18	samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	P7S_UU
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – Absolwent jest gotów do:		
NP_K01	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	P7S_KR P7S_KK
NP_K02	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	P7S_KO
NP_K03	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	P7S_KO
NP_K04	podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;	P7S_KR
NP_K05	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;	P7S_KO
NP_K06	projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;	P7S_KR

NP_K07	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	P7S_KR
--------	--	--------

6. Ramowy plan studiów

Lp.	Wykaz zajęć	Liczba godzin zajęć kształtujących umiejętności praktyczne/Liczba punktów ECTS	Liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość/Liczba punktów ECTS	Liczba godzin zajęć/Liczba punktów ECTS
A3. Podyplomowe przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć (min. 180h, 10ects)				
1.	Pedagogika szkoły i ukryty program szkoły	-	8/0,5	8/0,5
2.	Współpraca szkoły z rodziną i środowiskiem lokalnym	10/1	10/1	10/1
3.	Praca wychowawcza i profilaktyczna w szkole	10/1	10/1	10/1
4.	Zadania i warsztat pracy pedagoga szkolnego	16/1	16/1	16/1
5.	Specyfika i uwarunkowania rozwoju zawodowego pedagoga szkolnego	-	8/0,5	8/0,5
6.	Poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe	6/0,5	12/1	12/1
7.	Diagnoza i terapia pedagogiczna w pracy pedagoga szkolnego	12/0,7	16/1	16/1
8.	Nowoczesne techniki i metody nauczania – uczenia się z wykorzystaniem IT	10/1	10/1	10/1
9.	Pedagogika społeczna	4/0,2	14/1	14/1
10.	Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza	6/0,4	14/1	14/1
11.	Zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży	6/0,4	14/1	14/1
12.	Prawo w pracy pedagoga szkolnego	-	16/1	16/1
13.	Etyka zawodu i dokumentacja pracy pedagoga	8/0,5	14/1	14/1
14.	Uzależnienia – profilaktyka, diagnoza i terapia	4/0,3	12/1	12/1
15.	Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	8/0,6	12/1	12/1
16.	Elementy psychologii	6/0,5	18/1,5	18/1,5
17.	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	10/0,7	20/1,5	20/1,5

18.	Mediacje oraz interwencje kryzysowe w pracy pedagoga szkolnego	7/0,5	14/1	14/1
19.	Współczesne problemy i patologie społeczne	-	10/1	10/1
E. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania kolejnego przedmiotu lub prowadzenia kolejnych zajęć: (min. 90h+90h, 7ects)				
E.1. Dydaktyka przedmiotu nauczania lub zajęć				
20.	Metodyka pracy pedagoga szkolnego	40/4	5/0,5	60/6
21.	Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej	10/1	10/1	10/1
22.	Konstruowanie planów i programów związanych ze sprawowaniem opieki i wychowania	10/1	10/1	10/1
23.	Projekt praktyczny	20/4	20/4	20/4
E.2. Praktyki zawodowe				
24.	Praktyki zawodowe	90/5	-	90/5
Razem		293/24,3	293/25,5	438/36

Kształcenie na studiach podyplomowych „Pedagogika szkolna”, przygotowujących do wykonywania zadań pedagoga szkolnego, obejmuje zajęcia realizowane w ramach grup zajęć A3 i E, zgodnie ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

W ramach grupy zajęć A3 – podyplomowe przygotowanie merytoryczne do prowadzenia zajęć realizowane są zajęcia obejmujące wiedzę merytoryczną z zakresu pedagogiki szkolnej. Treści kształcenia koncentrują się na zagadnieniach niezbędnych do realizacji zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty. Obejmują one m.in. funkcjonowanie szkoły jako środowiska wychowawczego i społecznego, zadania i warsztat pracy pedagoga szkolnego, współpracę szkoły z rodziną i środowiskiem lokalnym, pracę wychowawczą i profilaktyczną, pedagogikę społeczną i opiekuńczo-wychowawczą, diagnozę i terapię pedagogiczną, pomoc psychologiczno-pedagogiczną, poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe, pracę z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży, uzależnienia czy inne współczesne problemy i patologie społeczne. Moduł A3 obejmuje łącznie 248 godzin zajęć, którym przypisano 19 punktów ECTS.

W ramach grupy zajęć E – przygotowanie dydaktyczne do prowadzenia zajęć realizowane są zajęcia obejmujące:

- E.1. Dydaktykę zajęć / przygotowanie dydaktyczno-metodyczne do prowadzenia zajęć – obejmującą zajęcia z zakresu metodyki pracy pedagoga szkolnego, metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej, konstruowania planów i programów związanych ze sprawowaniem opieki i wychowania oraz projekt praktyczny, w łącznym wymiarze 100 godzin, którym przypisano 12 punktów ECTS;
- E.2. Praktyki zawodowe – realizowane w wymiarze 90 godzin, którym przypisano 5 punktów ECTS.

Treści kształcenia realizowane w module E.1 koncentrują się na metodyce pracy pedagoga szkolnego, planowaniu działań pedagogicznych, opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych, konstruowaniu planów i programów pracy, doborze metod, form i środków oddziaływań adekwatnych do potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli oraz środowiska szkolnego. Moduł ten przygotowuje do organizowania i prowadzenia działań wspierających uczniów, współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym, koordynowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dokumentowania pracy pedagoga szkolnego oraz refleksyjnej analizy własnych działań zawodowych.

Praktyki zawodowe realizowane w ramach modułu E.2 służą gromadzeniu doświadczeń związanych z pracą pedagoga szkolnego w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty, obserwacją i analizą działań pedagogicznych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych, planowaniem oraz prowadzeniem wybranych działań pod nadzorem opiekuna praktyk, a także konfrontowaniu wiedzy merytorycznej i metodycznej z rzeczywistością szkolną.

Program studiów zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się odpowiadających efektom określonym w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela dla podyplomowego przygotowania merytorycznego i dydaktycznego do prowadzenia zajęć. Studia obejmują zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Praktyki zawodowe realizowane są wyłącznie w formie bezpośredniej i nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

7. Organizacja zajęć

Zajęcia w ramach studiów podyplomowych „Pedagogika szkolna” realizowane są w trybie niestacjonarnym, z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość online/e-learning. Przyjęta organizacja kształcenia jest zgodna ze standardem przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela oraz umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Program zapewnia połączenie przygotowania merytorycznego, dydaktyczno-metodycznego

oraz praktycznego, niezbędnego do wykonywania zadań pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość realizowane są w formie asynchronicznej z wykorzystaniem platformy e-learningowej uczelni. Platforma umożliwia dostęp do materiałów dydaktycznych, prezentacji, ćwiczeń, testów, zadań zaliczeniowych oraz narzędzi monitorowania postępów, a także zapewnia komunikację pomiędzy słuchaczami i prowadzącymi.

Zajęcia obejmujące przygotowanie merytoryczne z zakresu pedagogiki szkolnej koncentrują się na treściach niezbędnych do realizacji zadań pedagoga szkolnego. Dotyczą one m.in. funkcjonowania szkoły jako środowiska wychowawczego i społecznego, wspierania rozwoju dzieci i młodzieży, diagnozowania potrzeb uczniów, organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenia działań wychowawczych, profilaktycznych, opiekuńczych i interwencyjnych, współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym, pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przeciwdziałania problemom społecznym i wychowawczym oraz prawnych i etycznych uwarunkowań pracy pedagoga szkolnego.

Zajęcia o charakterze dydaktycznym i metodycznym umożliwiają rozwijanie kompetencji niezbędnych do planowania, organizowania, prowadzenia i ewaluacji działań pedagoga szkolnego. Słuchacze przygotowani są do projektowania działań pedagogicznych, opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych, konstruowania planów i programów pracy, doboru metod, form i środków oddziaływań, wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz dokumentowania i analizowania efektów własnej pracy. Dostęp do zasobów dydaktycznych zapewniony jest przez cały okres kształcenia, co umożliwia elastyczną organizację procesu uczenia się i dostosowanie tempa pracy do indywidualnych potrzeb słuchaczy. Zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się równoważnych efektom osiąganym podczas zajęć prowadzonych w formie tradycyjnej.

Praktyki zawodowe realizowane są wyłącznie w formie bezpośredniej, w przedszkolach, szkołach lub placówkach systemu oświaty. Obejmują obserwację pracy pedagoga szkolnego, nauczycieli i specjalistów, współuczestniczenie w działaniach pedagogicznych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych i pomocowych oraz planowanie i prowadzenie wybranych działań pod opieką osoby posiadającej odpowiednie kwalifikacje.

Przyjęta organizacja studiów umożliwia łączenie kształcenia z aktywnością zawodową, zapewnia dostępność studiów dla osób z różnych regionów kraju oraz sprzyja rozwijaniu

kompetencji merytorycznych, dydaktyczno-metodycznych i praktycznych niezbędnych do wykonywania zadań pedagoga szkolnego.

8. Warunki ukończenia studiów

Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się odbywa się w sposób ciągły i zróżnicowany, z uwzględnieniem specyfiki efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla nauczyciela pedagoga szkolnego. Proces ten obejmuje zarówno ocenę stopnia opanowania treści merytorycznych i dydaktyczno-metodycznych, jak i umiejętności ich wykorzystania w praktyce edukacyjnej.

Osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie wiedzy weryfikowane jest poprzez różnorodne formy sprawdzania wiedzy realizowane w trakcie zajęć oraz za pośrednictwem platformy e-learningowej. Formy te pozwalają na ocenę znajomości zagadnień pedagogicznych, psychologicznych, społecznych, prawnych, etycznych, profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i metodycznych związanych z wykonywaniem zadań pedagoga szkolnego oraz umiejętności ich interpretacji i zastosowania w praktyce szkolnej.

Efekty uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych weryfikowane są przede wszystkim poprzez obserwację aktywności słuchaczy podczas zajęć, wykonywanie zadań praktycznych, opracowywanie scenariuszy zajęć, projektów edukacyjnych i materiałów dydaktycznych oraz analizę sposobu realizacji zadań związanych z planowaniem, organizowaniem i ewaluacją pracy pedagoga szkolnego. Istotnym elementem oceny jest również zaangażowanie słuchacza oraz umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w sytuacjach pedagogicznych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych i pomocowych. Szczególną rolę w procesie weryfikacji efektów uczenia się odgrywają praktyki zawodowe, które umożliwiają bezpośrednie zastosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w warunkach pracy nauczyciela pedagoga szkolnego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty. Ocena praktyk obejmuje przebieg realizowanych działań dydaktycznych oraz stopień przygotowania do wykonywania zadań zawodowych nauczyciela pedagoga szkolnego.

Warunkiem ukończenia studiów podyplomowych „Pedagogika szkolna” jest:

- uczestnictwo w zajęciach przewidzianych programem studiów oraz realizacja aktywności dydaktycznych, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
- uzyskanie zaliczeń ze wszystkich zajęć objętych programem studiów,
- zaliczenie praktyk zawodowych w wymaganym wymiarze godzin, potwierdzone pozytywną oceną opiekuna praktyk oraz złożeniem wymaganej dokumentacji,

- uzyskanie pozytywnych wyników z przewidzianych w programie form weryfikacji efektów uczenia się realizowanych w trakcie studiów.

Przyjęty sposób weryfikacji efektów uczenia się zapewnia rzetelną ocenę przygotowania słuchaczy do wykonywania zadań pedagoga szkolnego, z uwzględnieniem praktycznego charakteru kształcenia, potrzeb współczesnej szkoły oraz specyfiki pracy pedagogicznej, wychowawczej, opiekuńczej, profilaktycznej i pomocowej.

9. Opis realizowanych zajęć

A3. PODYPLOMOWE PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE DO NAUCZANIA PRZEDMIOTU LUB PROWADZENIA ZAJĘĆ

Nazwa przedmiotu: **Pedagogika szkoły i ukryty program szkoły**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami pedagogiki szkoły oraz przygotowanie do analizowania szkoły jako instytucji edukacyjnej, wychowawczej i społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem jawnych i ukrytych mechanizmów oddziaływania szkoły na uczniów, nauczycieli, rodziców oraz środowisko szkolne.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych realizowanych w szkole oraz wspieranych przez pedagoga szkolnego);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do funkcjonowania szkoły jako środowiska rozwoju ucznia, kultury szkoły, klimatu społecznego, relacji szkolnych oraz ukrytego programu szkoły);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pedagogiki szkoły z psychologią wychowawczą, socjologią edukacji, pedagogiką społeczną, prawem oświatowym i współczesnymi przemianami życia społecznego).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami potrzebnymi do opisu szkoły jako środowiska wychowawczego: funkcje szkoły,

kultura szkoły, klimat szkoły, ukryty program, socjalizacja szkolna, role ucznia i nauczyciela, relacje szkolne);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować współczesne funkcje szkoły, jej jawne i ukryte oddziaływania oraz ich znaczenie dla pracy pedagoga szkolnego).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o funkcjonowaniu szkoły, kulturze szkoły, klimacie społecznym i czynnikach wpływających na rozwój uczniów);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (sięgania po raporty, badania, przykłady dobrych praktyk i materiały wspierające rozumienie szkoły jako środowiska uczenia się, wychowania i rozwoju).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W01, NP_W08; NP_U01; NP_K01, NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Szkoła jako instytucja edukacyjna, wychowawcza, opiekuńcza i społeczna.
- Podstawowe pojęcia pedagogiki szkoły: funkcje szkoły, kultura szkoły, klimat szkoły, środowisko szkolne, socjalizacja szkolna.
- Jawne i ukryte funkcje szkoły w procesie kształcenia, wychowania i socjalizacji uczniów.
- Ukryty program szkoły – pojęcie, przejawy i znaczenie dla funkcjonowania uczniów, nauczycieli i rodziców.
- Relacje szkolne: nauczyciel–uczeń, uczeń–uczeń, szkoła–rodzina, szkoła–środowisko lokalne.
- Rola norm, rytuałów, przestrzeni szkolnej, oceniania, komunikacji i organizacji życia szkoły w kształtowaniu postaw uczniów.
- Szkoła jako środowisko socjalizacji, reprodukcji norm społecznych, budowania tożsamości ucznia oraz ujawniania nierówności edukacyjnych i społecznych.
- Znaczenie refleksji pedagoga szkolnego nad kulturą szkoły, klimatem społecznym i ukrytymi mechanizmami oddziaływania wychowawczego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Kwieciński, Z., Śliwerski, B. (red.). (2019). Pedagogika. Podręcznik akademicki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Śliwerski, B. (2015). Współczesne teorie i nurty wychowania. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Dudzikowa, M., Czerepaniak-Walczak, M. (red.). (2007). Wychowanie. Pojęcia, procesy, konteksty. Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Mendel, M. (red.). (2006). Pedagogika miejsca. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
- Meighan, R. (1993). Socjologia edukacji. Toruń: Wydawnictwo UMK.
- Szymański, M. J. (2014). Edukacyjne problemy współczesności. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

Nazwa przedmiotu: **Współpraca szkoły z rodziną i środowiskiem lokalnym**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia znaczenia współpracy szkoły z rodziną i środowiskiem lokalnym oraz do analizowania, planowania i wspierania działań partnerskich służących rozwojowi uczniów, wzmocnieniu funkcji wychowawczej szkoły, organizowaniu pomocy i budowaniu środowiska sprzyjającego uczeniu się, wychowaniu i profilaktyce.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań pedagoga szkolnego związanych ze współpracą z rodzicami, opiekunami, instytucjami pomocowymi i środowiskiem lokalnym);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do form, zasad, możliwości i ograniczeń współpracy szkoły z rodziną oraz lokalnymi instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie zagadnień współpracy szkoły z pedagogiką społeczną, pedagogiką rodziny, psychologią wychowawczą, socjologią edukacji, profilaktyką społeczną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami opisującymi rodzinę, środowisko lokalne, partnerstwo edukacyjne, współpracę szkoły z rodzicami, wsparcie społeczne i instytucjonalne oraz sieć pomocy dziecku i rodzinie);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować współczesne modele współpracy szkoły z rodziną, bariery komunikacyjne, znaczenie partnerstwa edukacyjnego oraz rolę pedagoga szkolnego w budowaniu współpracy);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (wykorzystywać zasoby rodziny, szkoły i środowiska lokalnego do wspierania aktywności edukacyjnej, społecznej, kulturalnej i rozwojowej uczniów, także uczniów szczególnie uzdolnionych).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (pogłębiania wiedzy o komunikacji z rodzicami, pracy środowiskowej, wsparciu rodziny i możliwościach współdziałania szkoły z instytucjami lokalnymi);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (rozpoznawania i wykorzystywania zasobów środowiska lokalnego, organizacji społecznych, instytucji kultury, poradni, służb pomocowych i innych podmiotów wspierających rozwój uczniów).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W08, NP_W12; NP_U03, NP_U09; NP_K02, NP_K05, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Rodzina i środowisko lokalne jako podstawowe środowiska rozwoju, wychowania i socjalizacji dziecka.
- Szkoła jako instytucja współpracująca z rodziną i środowiskiem lokalnym.
- Cele, zasady i formy współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami uczniów.
- Rola pedagoga szkolnego w budowaniu relacji szkoły z rodziną.
- Komunikacja z rodzicami: zasady prowadzenia rozmów, przekazywanie informacji zwrotnej, omawianie trudności i wspólne planowanie działań.
- Bariery we współpracy szkoły z rodziną: brak zaufania, trudności komunikacyjne, konflikty, różnice oczekiwań, sytuacje kryzysowe.
- Środowisko lokalne jako zasób pracy szkoły: instytucje pomocowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, placówki kultury, służby społeczne i instytucje bezpieczeństwa.
- Zasady współdziałania szkoły z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.
- Współpraca międzysektorowa i interdyscyplinarna w zakresie wspierania ucznia i rodziny: zasady komunikacji, podział odpowiedzialności, wymiana informacji i planowanie działań pomocowych.

- Angażowanie rodziców i środowiska lokalnego w działania wychowawcze, profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne szkoły.
- Wykorzystywanie zasobów rodziny i środowiska lokalnego w rozwijaniu zainteresowań, uzdolnień oraz aktywności społecznej uczniów.
- Analiza przykładowych sytuacji współpracy szkoły z rodziną i środowiskiem lokalnym.
- Etyczne aspekty współpracy z rodziną: poufność, szacunek, podmiotowość, odpowiedzialność i dobro dziecka.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Mendel, M. (red.). (2006). Pedagogika miejsca. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
- Kawula, S., Brągiel, J., Janke, A. W. (2009). Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Pilch, T., Lepalczyk, I. (red.). (2012). Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Winiarski, M. (2000). Rodzina – szkoła – środowisko lokalne. Problemy edukacji środowiskowej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Babiuch, M. (2002). Jak współpracować z rodzicami trudnych uczniów? Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Mendel, M. (2001). Edukacja społeczna. Partnerstwo rodziny, szkoły i gminy w perspektywie amerykańskiej. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Nazwa przedmiotu: Praca wychowawcza i profilaktyczna w szkole

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia, planowania i analizowania pracy wychowawczej oraz profilaktycznej w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem roli pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu potrzeb uczniów, wspieraniu ich rozwoju, przeciwdziałaniu trudnościom wychowawczym i społecznym oraz współtworzeniu bezpiecznego i wspierającego środowiska szkolnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań

wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w szkole oraz wspieranych przez pedagoga szkolnego);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do pracy wychowawczej, profilaktyki szkolnej, programu wychowawczo-profilaktycznego oraz działań wspierających rozwój ucznia i klimat szkoły);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie zagadnień wychowania i profilaktyki z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową i wychowawczą, pedagogiką społeczną, socjologią edukacji, profilaktyką społeczną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami związanymi z wychowaniem, profilaktyką, programem wychowawczo-profilaktycznym, klimatem szkoły, czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi, normami społecznymi oraz bezpieczeństwem uczniów);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować współczesne potrzeby wychowawcze i profilaktyczne szkoły oraz dobrać działania adekwatne do problemów uczniów, klasy i środowiska szkolnego);

A3.U3. dobrać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (projektować działania wychowawcze i profilaktyczne wspierające aktywność, samodzielność, odpowiedzialność, zaangażowanie społeczne oraz rozwój zasobów uczniów, także szczególnie uzdolnionych).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy dotyczącej wychowania, profilaktyki szkolnej, bezpieczeństwa uczniów oraz współczesnych zagrożeń rozwojowych i społecznych dzieci i młodzieży);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (wykorzystywania programów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych, raportów, rekomendacji i dobrych praktyk wspierających pracę wychowawczą oraz profilaktyczną szkoły).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W02, NP_W03, NP_W04; NP_U05, NP_U06; NP_K01, NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Wychowanie i profilaktyka jako podstawowe obszary pracy szkoły.
- Cele, zadania i zasady pracy wychowawczej w szkole.

- Rola pedagoga szkolnego w planowaniu, wspieraniu i ewaluacji działań wychowawczych oraz profilaktycznych.
- Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły jako narzędzie realizacji funkcji wychowawczej i profilaktycznej szkoły: cele, obszary działań, rola pedagoga szkolnego.
- Rozpoznawanie potrzeb wychowawczych, profilaktycznych i opiekuńczych uczniów oraz klas szkolnych.
- Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w rozwoju dzieci i młodzieży.
- Klimat szkoły i klasy jako czynnik wspierający rozwój ucznia oraz ograniczający zachowania ryzykowne.
- Działania wychowawcze wspierające rozwój społeczny, emocjonalny, moralny i obywatelski uczniów.
- Profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca w środowisku szkolnym.
- Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, agresji, przemocy rówieśniczej, wykluczeniu i cyberprzemocy.
- Wspieranie uczniów w budowaniu odpowiedzialności, samodzielności, motywacji, współpracy i pozytywnych relacji.
- Współpraca pedagoga szkolnego z wychowawcami, nauczycielami, rodzicami, specjalistami i instytucjami wspierającymi szkołę.
- Podstawowe kierunki pracy wychowawczej i profilaktycznej szkoły wynikające z potrzeb uczniów, klasy i środowiska szkolnego.
- Analiza przykładowych sytuacji wychowawczych i profilaktycznych w pracy pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Deptuła, M. (red.). (2005). Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
- Gaś, Z. B. (2006). Profilaktyka w szkole. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Ostaszewski, K. (2016). Pozytywna profilaktyka. Warszawa: Świat Problemów.
- Szymańska, J. (2015). Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Woynarowska, B. (red.). (2017). Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Łobocki, M. (2009). Teoria wychowania w zarysie. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Śliwerski, B. (2015). Współczesne teorie i nurty wychowania. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

Nazwa przedmiotu: **Zadania i warsztat pracy pedagoga szkolnego**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia zadań pedagoga szkolnego oraz organizowania jego warsztatu pracy w zakresie diagnozy potrzeb uczniów, planowania działań wychowawczych, profilaktycznych, opiekuńczych i pomocowych, współpracy z uczniami, rodzicami, nauczycielami i specjalistami oraz dokumentowania i ewaluacji podejmowanych działań.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań pedagoga szkolnego związanych ze wspieraniem uczniów, rodziców i nauczycieli oraz organizowaniem pomocy w środowisku szkolnym);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do zadań pedagoga szkolnego, jego warsztatu pracy, dokumentowania działań, diagnozy potrzeb uczniów oraz współpracy z nauczycielami, rodzicami i instytucjami wspierającymi szkołę);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pracy pedagoga szkolnego z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową i wychowawczą, pedagogiką społeczną, prawem oświatowym, profilaktyką, mediacją i pomocą psychologiczno-pedagogiczną).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi zadań pedagoga szkolnego, diagnozy pedagogicznej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, profilaktyki, interwencji, dokumentacji, współpracy i wsparcia ucznia);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować zadania pedagoga szkolnego w kontekście współczesnych potrzeb uczniów, szkoły i rodziny oraz aktualnych wymagań organizacyjnych i prawnych);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować działania pedagoga szkolnego wspierające rozwój, aktywność, motywację, samodzielność i potencjał uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (systematycznego aktualizowania wiedzy dotyczącej zadań pedagoga szkolnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, profilaktyki, prawa oświatowego i dokumentowania pracy);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (wykorzystywania materiałów metodycznych, narzędzi diagnostycznych, programów profilaktycznych, scenariuszy zajęć, raportów i dobrych praktyk przydatnych w pracy pedagoga szkolnego).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W04, NP_W08, NP_W09, NP_W11; NP_U03, NP_U11; NP_K01, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Pedagog szkolny w systemie oświaty – rola, zadania i zakres odpowiedzialności.
- Miejsce pedagoga szkolnego w strukturze przedszkola, szkoły i placówki systemu oświaty.
- Zadania pedagoga szkolnego wobec uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska szkolnego.
- Warsztat pracy pedagoga szkolnego: organizacja pracy, planowanie działań, dobór metod i narzędzi.
- Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, wychowawczych i społecznych uczniów.
- Miejsce diagnozy pedagogicznej w warsztacie pracy pedagoga szkolnego: rozpoznawanie potrzeb, dokumentowanie wniosków i przekazywanie rekomendacji do dalszych działań.
- Organizowanie i koordynowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.
- Zakres działań pedagoga szkolnego w obszarze profilaktyki, wychowania, opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i interwencji: zadania, odpowiedzialność, dokumentowanie i współpraca z zespołem szkolnym.

- Wspieranie uczniów z trudnościami edukacyjnymi, emocjonalnymi, społecznymi i wychowawczymi.
- Wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych oraz rozwijanie ich aktywności i potencjału.
- Współpraca pedagoga szkolnego z wychowawcami, nauczycielami, psychologiem, pedagogiem specjalnym, logopedą i innymi specjalistami.
- Współpraca z rodzicami/opiekunami uczniów – konsultacje, rozmowy wspierające, wspólne planowanie działań.
- Współpraca szkoły z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, instytucjami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, policją, organizacjami pozarządowymi i środowiskiem lokalnym.
- Dokumentacja pracy pedagoga szkolnego: plan pracy, notatki służbowe, dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej, sprawozdania, wnioski i rekomendacje.
- Etyczne aspekty pracy pedagoga szkolnego: poufność, odpowiedzialność, dobro dziecka, szacunek wobec ucznia i rodziny.
- Analiza przykładowych sytuacji z praktyki pedagoga szkolnego.
- Ewaluacja działań pedagoga szkolnego i autorefleksja nad własnym warształem pracy.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Skałbiana, B. (2011). Diagnostyka pedagogiczna. Wybrane obszary badawcze i rozwiązania praktyczne. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Jarosz, E., Wysocka, E. (2006). Diagnoza psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Knopik, T. (2018). Diagnoza funkcjonalna. Planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania postdiagnostyczne. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Deptuła, M. (red.). (2005). Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
- Gaś, Z. B. (2006). Profilaktyka w szkole. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Szymańska, J. (2015). Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Dyrda, J., Materny, K., Liwo, H. (2020). Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w refleksji i działaniu nauczyciela. Wydawnictwo Adam Marszałek.

Nazwa przedmiotu: **Specyfika i uwarunkowania rozwoju zawodowego pedagoga szkolnego**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia specyfiki roli zawodowej pedagoga szkolnego, analizowania uwarunkowań jego rozwoju zawodowego oraz kształtowania postawy refleksyjnego, odpowiedzialnego i etycznego doskonalenia własnego warsztatu pracy w środowisku szkolnym.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele przygotowania do świadomego pełnienia roli pedagoga szkolnego, planowania własnego rozwoju zawodowego oraz rozumienia miejsca pedagoga w systemie wsparcia ucznia, rodziny i szkoły);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do specyfiki pracy pedagoga szkolnego, etapów rozwoju zawodowego, kompetencji zawodowych, odpowiedzialności zawodowej, współpracy w zespole oraz czynników sprzyjających i utrudniających rozwój zawodowy);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie problematyki rozwoju zawodowego pedagoga szkolnego z pedeutologią, pedagogiką pracy, psychologią rozwoju człowieka dorosłego, etyką zawodową, prawem oświatowym i zarządzaniem rozwojem osobistym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi roli zawodowej pedagoga szkolnego, kompetencji zawodowych, tożsamości zawodowej, awansu zawodowego, doskonalenia zawodowego, refleksyjnej praktyki, wypalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować współczesne wymagania wobec pedagoga szkolnego, zmiany w funkcjonowaniu szkoły, potrzeby uczniów i rodzin oraz ich znaczenie dla planowania własnego rozwoju zawodowego).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (podejmowania systematycznej autorefleksji, aktualizowania wiedzy oraz rozwijania kompetencji niezbędnych w pracy pedagoga szkolnego);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (wykorzystywania literatury, badań, szkoleń, superwizji, konsultacji, sieci współpracy i przykładów dobrych praktyk do rozwijania własnego warsztatu pracy oraz jakości wsparcia udzielanego uczniom).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W03, NP_W13; NP_U15, NP_U16, NP_U18; NP_K01, NP_K06

Tematyka (treści) zajęć:

- Pedagog szkolny jako specjalista w systemie oświaty – specyfika roli zawodowej, zakres odpowiedzialności i miejsce w społeczności szkolnej.
- Tożsamość zawodowa pedagoga szkolnego i jej kształtowanie w toku przygotowania zawodowego, doświadczenia praktycznego oraz refleksji nad własną pracą.
- Współczesne wymagania wobec pedagoga szkolnego wynikające ze zmian społecznych, edukacyjnych, rodzinnych i prawnych.
- Kompetencje pedagoga szkolnego: merytoryczne, diagnostyczne, wychowawcze, komunikacyjne, społeczne, organizacyjne i etyczne.
- Odpowiedzialność zawodowa pedagoga szkolnego, granice kompetencji oraz konieczność współdziałania interdyscyplinarnego.
- Czynniki warunkujące rozwój zawodowy pedagoga szkolnego: osobiste, instytucjonalne, społeczne, prawne i organizacyjne.
- Rozwój zawodowy pedagoga szkolnego jako proces uczenia się przez całe życie.
- Doskonalenie zawodowe pedagoga szkolnego: kursy, szkolenia, studia podyplomowe, samokształcenie, superwizja, konsultacje i sieci współpracy.
- Samokształcenie i rozwój zawodowy pedagoga szkolnego z wykorzystaniem literatury, zasobów cyfrowych, raportów, rekomendacji oraz materiałów instytucji oświatowych.
- Współpraca z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i instytucjami jako czynnik rozwoju zawodowego pedagoga szkolnego.
- Refleksyjna praktyka w pracy pedagoga szkolnego: analiza własnych działań, uczenie się z doświadczenia i formułowanie wniosków do dalszej pracy.
- Autorefleksja nad własnymi zasobami, ograniczeniami i potrzebami rozwojowymi w kontekście przyszłej pracy pedagoga szkolnego.
- Komunikacja zawodowa pedagoga szkolnego: kultura języka, poprawność wypowiedzi, precyzyjne formułowanie informacji, opinii, notatek i rekomendacji.
- Poprawne i adekwatne stosowanie terminologii pedagogicznej, psychologicznej i prawnej w pracy pedagoga szkolnego.

- Higiena głosu, komunikacja werbalna i niewerbalna oraz podstawowe uwarunkowania sprawności komunikacyjnej w pracy pedagoga szkolnego.
- Znaczenie sprawności komunikacyjnej, słuchowej i wzrokowej w pracy z uczniem, rodzicem oraz zespołem nauczycieli i specjalistów.
- Obciążenia zawodowe w pracy pedagoga szkolnego: stres, przeciążenie, konflikty ról i trudne sytuacje szkolne.
- Profilaktyka wypalenia zawodowego i dbanie o dobrostan pedagoga szkolnego.
- Planowanie indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Day, Ch. (2004). Rozwój zawodowy nauczyciela. Nowe idee i rozwiązania. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kwiatkowska, H. (2008). Pedeutologia. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Kwiatkowska, H. (2005). Tożsamość nauczycieli. Między anomią a autonomią. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Madalińska-Michalak, J. (2017). Pedeutologia. Prawno-etyczne podstawy zawodu nauczyciela. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Pyżalski, J., Merecz, D. (red.). (2010). Psychospołeczne warunki pracy polskich nauczycieli. Pomędzy wypaleniem zawodowym a zaangażowaniem. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Szempruch, J. (2013). Pedeutologia. Studium teoretyczno-pragmatyczne. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Tucholska, S. (2009). Wypalenie zawodowe u nauczycieli. Psychologiczna analiza zjawiska i jego osobowościowych uwarunkowań. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Nazwa przedmiotu: **Poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia roli poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego w pracy szkoły oraz do wspierania uczniów w rozpoznawaniu własnych zasobów, zainteresowań, predyspozycji i możliwości edukacyjno-zawodowych, z uwzględnieniem zadań pedagoga szkolnego, współpracy z rodzicami, nauczycielami, doradcą zawodowym i instytucjami wspierającymi ucznia.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań wspierających ucznia w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej, rozpoznawaniu własnych możliwości oraz podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących dalszego kształcenia i rozwoju);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do poradnictwa edukacyjnego, doradztwa zawodowego, rozpoznawania predyspozycji uczniów, planowania kariery, rynku pracy oraz systemu edukacji);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie doradztwa edukacyjno-zawodowego z pedagogiką szkolną, psychologią rozwoju, psychologią pracy, pedagogiką społeczną, socjologią edukacji, poradnictwem kariery i współczesnymi przemianami rynku pracy).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi poradnictwa, doradztwa edukacyjno-zawodowego, kariery, predyspozycji, zainteresowań, kompetencji, kwalifikacji, rynku pracy, wyboru szkoły i planowania ścieżki rozwoju ucznia);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować potrzeby uczniów w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, znaczenie zmian społecznych i gospodarczych dla wyborów edukacyjnych oraz rolę szkoły w przygotowaniu uczniów do dalszego kształcenia i aktywności zawodowej);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować działania wspierające rozpoznawanie i rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron oraz aspiracji edukacyjno-zawodowych uczniów, także uczniów szczególnie uzdolnionych).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o systemie edukacji, możliwościach dalszego kształcenia, rynku pracy, zawodach przyszłości oraz narzędziach wspierających poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (wykorzystywania aktualnych informatorów edukacyjnych, zasobów dotyczących zawodów i kwalifikacji, materiałów metodycznych, narzędzi autodiagnozy oraz przykładów dobrych praktyk w pracy doradczej).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W02, NP_W12; NP_U07, NP_U14; NP_K02, NP_K05

Tematyka (treści) zajęć:

- Poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe jako element pracy szkoły.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu potrzeb uczniów związanych z wyborem ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
- Podstawowe pojęcia: poradnictwo, doradztwo, kariera, rozwój zawodowy, predyspozycje, zainteresowania, kompetencje, kwalifikacje, aspiracje edukacyjne.
- Rozwój zainteresowań, zdolności i mocnych stron ucznia jako podstawa planowania dalszej edukacji.
- Czynniki wpływające na wybory edukacyjne i zawodowe uczniów: osobiste, rodzinne, szkolne, społeczne i ekonomiczne.
- System edukacji i możliwości dalszego kształcenia uczniów.
- Rynek pracy, zawody, kwalifikacje i kompetencje przyszłości.
- Doradztwo edukacyjno-zawodowe w pracy z uczniem o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych.
- Wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych w planowaniu ścieżki edukacyjnej, rozwijaniu zainteresowań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych.
- Współpraca pedagoga szkolnego z doradcą zawodowym, wychowawcami, nauczycielami, rodzicami i poradnią psychologiczno-pedagogiczną.
- Narzędzia i metody pracy w poradnictwie edukacyjno-zawodowym: rozmowa doradcza, obserwacja, analiza zasobów ucznia, ćwiczenia autodiagnostyczne, portfolio, karta zainteresowań.
- Planowanie działań doradczych w szkole: zajęcia grupowe, konsultacje indywidualne, spotkania z rodzicami, współpraca z instytucjami.
- Źródła informacji edukacyjno-zawodowej: informatory, klasyfikacje zawodów, opisy kwalifikacji, portale edukacyjne i zawodowe.
- Etyczne aspekty poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego: podmiotowość ucznia, dobrowolność, poufność, unikanie stereotypów i presji.
- Analiza przykładowych sytuacji doradczych w pracy pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Bańka, A. (2007). Psychologiczne doradztwo karier. Poznań: Stowarzyszenie Psychologia i Architektura.

- Czerkawska, A., Czerkawski, A. (2005). Etyczny wymiar poradnictwa zawodowego. Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.
- Kargulowa, A. (2004). O teorii i praktyce poradnictwa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Lelińska, K. (2006). Zawodoznawstwo w planowaniu kariery. Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.
- Paszkowska-Rogacz, A. (2003). Psychologiczne podstawy wyboru zawodu. Przegląd koncepcji teoretycznych. Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.
- Wiatrowski, Z. (2005). Podstawy pedagogiki pracy. Bydgoszcz: Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej.
- Wojtasik, B. (2011). Podstawy poradnictwa kariery. Poradnik dla nauczycieli. Warszawa: Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji — materiały i opisy kwalifikacji przydatne w planowaniu ścieżek edukacyjno-zawodowych uczniów.

Nazwa przedmiotu: **Diagnoza i terapia pedagogiczna w pracy pedagoga szkolnego**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia znaczenia diagnozy i terapii pedagogicznej w pracy pedagoga szkolnego oraz do analizowania potrzeb uczniów, rozpoznawania przyczyn trudności edukacyjnych i wychowawczych, planowania działań wspierających oraz współpracy z nauczycielami, rodzicami i specjalistami w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań diagnostycznych i terapeutyczno-wspierających podejmowanych przez pedagoga szkolnego wobec uczniów doświadczających trudności edukacyjnych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych lub wychowawczych);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do diagnozy pedagogicznej, rozpoznawania indywidualnych potrzeb ucznia, analizy trudności

szkolnych, planowania działań terapeutycznych, korekcyjno-kompensacyjnych i wspierających);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie diagnozy i terapii pedagogicznej z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową, psychologią uczenia się, pedagogiką specjalną, logopedią, profilaktyką, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi diagnozy pedagogicznej, diagnozy funkcjonalnej, trudności w uczeniu się, specyficznych trudności w uczeniu się, terapii pedagogicznej, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dostosowań edukacyjnych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować trudności ucznia z uwzględnieniem jego funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego, społecznego, rodzinnego i szkolnego oraz wykorzystywać wnioski diagnostyczne do planowania wsparcia);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować działania wspierające uczniów o zróżnicowanych potrzebach, w tym uczniów z trudnościami szkolnymi oraz uczniów szczególnie uzdolnionych wymagających indywidualizacji pracy i rozwijania potencjału).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy dotyczącej diagnozy pedagogicznej, terapii pedagogicznej, trudności w uczeniu się, metod pracy wspierającej oraz zasad organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z narzędzi obserwacji, materiałów diagnostycznych, ćwiczeń terapeutycznych, programów wspierających, literatury specjalistycznej i dobrych praktyk przydatnych w pracy pedagoga szkolnego).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W07, NP_W14; NP_U01, NP_U03, NP_U10, NP_U11; NP_K01

Tematyka (treści) zajęć:

- Diagnoza pedagogiczna i terapia pedagogiczna jako obszary pracy pedagoga szkolnego.
- Cele, funkcje i zasady diagnozy pedagogicznej w szkole.
- Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia.
- Diagnoza funkcjonalna ucznia w środowisku szkolnym.

- Źródła informacji diagnostycznej: obserwacja, rozmowa, analiza dokumentacji, analiza wytworów ucznia, opinie nauczycieli i specjalistów.
- Trudności edukacyjne uczniów: przyczyny, przejawy i konsekwencje szkolne.
- Specyficzne trudności w uczeniu się: dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia.
- Trudności emocjonalne, społeczne i wychowawcze a funkcjonowanie szkolne ucznia.
- Interpretacja wyników diagnozy pedagogicznej i formułowanie wniosków do pracy z uczniem.
- Planowanie działań terapeutycznych, korekcyjno-kompensacyjnych i wspierających.
- Terapia pedagogiczna w pracy pedagoga szkolnego – cele, zasady, metody i formy pracy.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych i warunków pracy do potrzeb oraz możliwości ucznia.
- Wspieranie ucznia w przezwyciężaniu trudności szkolnych i budowaniu motywacji do nauki.
- Praca z uczniem o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, w tym z uczniem szczególnie uzdolnionym.
- Współpraca pedagoga szkolnego z nauczycielami, wychowawcami, rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi specjalistami.
- Dokumentowanie działań diagnostycznych, terapeutycznych i wspierających.
- Analiza przykładowych sytuacji diagnostycznych i terapeutycznych w pracy pedagoga szkolnego.
- Etyczne aspekty diagnozy i terapii pedagogicznej: dobro ucznia, poufność, odpowiedzialność, rzetelność i współpraca.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Jarosz, E., Wysocka, E. (2006). Diagnoza psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Skałbani, B. (2011). Diagnostyka pedagogiczna. Wybrane obszary badawcze i rozwiązania praktyczne. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Bogdanowicz, M. (2011). Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.
- Bogdanowicz, M., Adryjanek, A. (2004). Uczeń z dysleksją w szkole. Gdynia: Wydawnictwo Pedagogiczne Operon.
- Krasowicz-Kupis, G. (2012). Psychologia dysleksji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Zakrzewska, B. (2002). Trudności w czytaniu i pisaniu. Modele ćwiczeń. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Gajdzica, Z. (red.). (2011). Uczeń z niepełnosprawnością w szkole ogólnodostępnej. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza „Humanitas”.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach — aktualny tekst jednolity.

Nazwa przedmiotu: **Nowoczesne techniki i metody nauczania – uczenia się z wykorzystaniem IT**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia możliwości wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy pedagoga szkolnego oraz do dobierania narzędzi cyfrowych, metod aktywizujących i zasobów edukacyjnych wspierających uczenie się, rozwój, komunikację, diagnozę potrzeb uczniów, działania profilaktyczne i pomoc psychologiczno-pedagogiczną w środowisku szkolnym.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w działaniach edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych, wspierających i komunikacyjnych realizowanych przez pedagoga szkolnego);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do metod uczenia się z wykorzystaniem IT, zasobów cyfrowych, narzędzi wspierających pracę z uczniem, komunikację szkolną, działania profilaktyczne oraz organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie edukacji cyfrowej z pedagogiką szkolną, psychologią uczenia się, dydaktyką, profilaktyką, komunikacją społeczną, bezpieczeństwem cyfrowym i kulturą uczestnictwa w środowisku online).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi technologii informacyjno-komunikacyjnych, kompetencji cyfrowych,

edukacji medialnej, zasobów cyfrowych, e-learningu, bezpieczeństwa w sieci, cyberzagrożeń i higieny cyfrowej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować znaczenie technologii cyfrowych dla funkcjonowania uczniów, uczenia się, komunikacji, relacji rówieśniczych, profilaktyki szkolnej oraz pracy pedagoga szkolnego);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (wykorzystywać narzędzia cyfrowe i zasoby internetowe do wspierania aktywności, samodzielności, kreatywności, zainteresowań i uzdolnień uczniów).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (systematycznego aktualizowania wiedzy o narzędziach cyfrowych, metodach pracy z wykorzystaniem IT, bezpieczeństwie cyfrowym oraz możliwościach wspierania uczniów w środowisku online);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z otwartych zasobów edukacyjnych, platform cyfrowych, aplikacji, materiałów multimedialnych i narzędzi wspierających pracę pedagoga szkolnego oraz rozwój uczniów).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W15; NP_U02, NP_U08, NP_U18; NP_K06

Tematyka (treści) zajęć:

- Technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy współczesnej szkoły i pedagoga szkolnego.
- Kompetencje cyfrowe uczniów, nauczycieli i specjalistów szkolnych.
- Nowoczesne metody nauczania – uczenia się z wykorzystaniem IT: blended learning, e-learning, metoda projektu, odwrócona klasa, gamifikacja, mikrouczenie, praca z materiałem multimedialnym.
- Zasoby cyfrowe i otwarte zasoby edukacyjne przydatne w działaniach edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych i wspierających.
- Narzędzia cyfrowe wspierające aktywizowanie uczniów, rozwijanie zainteresowań, indywidualizację pracy i samodzielne uczenie się.
- Wykorzystanie IT w diagnozowaniu potrzeb uczniów, prowadzeniu obserwacji, gromadzeniu informacji i dokumentowaniu działań pedagoga szkolnego.
- Technologie cyfrowe w komunikacji szkoły z uczniami, rodzicami, nauczycielami i specjalistami.

- Narzędzia wspierające organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pracę zespołową oraz planowanie działań pomocowych.
- Wykorzystanie multimediiów, aplikacji i platform edukacyjnych w działaniach profilaktycznych, psychoedukacyjnych i wychowawczych.
- Edukacja medialna i informacyjna uczniów jako element pracy wychowawczej i profilaktycznej szkoły.
- Bezpieczeństwo cyfrowe uczniów: cyberprzemoc, uzależnienie od technologii, dezinformacja, ochrona prywatności i higiena cyfrowa.
- Zasady odpowiedzialnego, etycznego i zgodnego z prawem korzystania z technologii cyfrowych w pracy pedagoga szkolnego.
- Dostosowanie narzędzi cyfrowych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów.
- Analiza przykładów zastosowania IT w działaniach pedagoga szkolnego.
- Projektowanie prostych materiałów, aktywności lub działań wspierających uczniów z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Furmanek, W. (2014). Humanistyczna pedagogika pracy. Praca człowieka w cywilizacji informacyjnej. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Juszczyk, S. (2002). Edukacja na odległość. Kodyfikacja pojęć, reguł i procesów. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Kędzierska, B., Migdałek, J. (red.). (2002). Informatyczne przygotowanie nauczycieli. Kraków: Rabid.
- Morbitzer, J. (2007). Edukacja wspierana komputerowo a humanistyczne wartości pedagogiki. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej.
- Biedrzycki K., Jasiewicz J., Kaczan R., Piechociński T., Rycielska L., Rycielski P., Sijko K., Sysło M. (2013), Kompetencje komputerowe i informacyjne młodzieży w Polsce. Raport z międzynarodowego badania kompetencji komputerowych i informacyjnych, ICIL.
- Bochenek M, Lange R.(red) (2019), Nastolatki 3.0 Raport z ogólnopolskiego badania uczniów, Warszawa: NASK Państwowy Instytut Badawczy.
- Pyżalski, J. (2012). Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

- Sysło, M. M. (2016). Myślenie komputacyjne. Nowe spojrzenie na kompetencje informatyczne. Warszawa: Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów.
- Tomczyk, Ł. (2019). Edukacja cyfrowa seniorów. Między inkluzją a marginalizacją. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- NASK — materiały edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w internecie, cyberprzemocy, higieny cyfrowej i profilaktyki zagrożeń online.

Nazwa przedmiotu: **Pedagogika społeczna**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami pedagogiki społecznej oraz przygotowanie do analizowania środowiskowych uwarunkowań rozwoju, wychowania, edukacji i wsparcia ucznia, ze szczególnym uwzględnieniem zadań pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu zasobów i zagrożeń środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań środowiskowych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych i pomocowych podejmowanych wobec ucznia, rodziny i społeczności szkolnej);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do środowisk wychowawczych, mechanizmów socjalizacji, wsparcia społecznego, wykluczenia, nierówności edukacyjnych oraz pracy środowiskowej szkoły);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pedagogiki społecznej z pedagogiką szkolną, socjologią, psychologią społeczną, pedagogiką rodziny, profilaktyką społeczną, pracą socjalną i polityką społeczną).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami opisującymi środowisko wychowawcze, socjalizację, wsparcie społeczne, kapitał społeczny, środowisko lokalne, marginalizację, wykluczenie społeczne, nierówności edukacyjne i pracę środowiskową);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować wpływ rodziny, grupy rówieśniczej, szkoły, środowiska lokalnego, mediów i warunków społeczno-ekonomicznych na funkcjonowanie ucznia oraz zadania pedagoga szkolnego);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (wykorzystywać zasoby środowiska lokalnego, instytucji kultury, organizacji społecznych i inicjatyw obywatelskich do wspierania aktywności, zainteresowań i potencjału uczniów).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (pogłębiania wiedzy o przemianach społecznych, sytuacji dzieci i młodzieży, nierównościach edukacyjnych, problemach środowiskowych oraz możliwościach wsparcia ucznia i rodziny);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (rozpoznawania i wykorzystywania zasobów społeczności lokalnej, instytucji pomocowych, organizacji pozarządowych, programów społecznych i działań środowiskowych wspierających rozwój uczniów).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W01, NP_W08; NP_U01; NP_K05

Tematyka (treści) zajęć:

- Pedagogika społeczna jako subdyscyplina pedagogiki – przedmiot, podstawowe pojęcia i obszary zainteresowań.
- Środowisko wychowawcze ucznia: rodzina, szkoła, grupa rówieśnicza, środowisko lokalne, media i przestrzeń cyfrowa.
- Socjalizacja, wychowanie i edukacja w perspektywie pedagogiki społecznej.
- Szkoła jako środowisko społeczne i instytucja wsparcia ucznia oraz rodziny.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu sytuacji społecznej, rodzinnej i środowiskowej ucznia.
- Zasoby i zagrożenia środowiska lokalnego w rozwoju dzieci i młodzieży.
- Kapitał społeczny, więzi społeczne i uczestnictwo w życiu społeczności jako czynniki wspierające rozwój ucznia.
- Nierówności społeczne i edukacyjne oraz ich znaczenie dla funkcjonowania ucznia w szkole.
- Marginalizacja, wykluczenie społeczne, ubóstwo, zaniedbanie i ich konsekwencje edukacyjne oraz wychowawcze.
- Wsparcie społeczne i instytucjonalne dziecka oraz rodziny.

- Praca środowiskowa szkoły i współpraca z instytucjami lokalnymi.
- Organizacje pozarządowe, instytucje kultury, pomocy społecznej, zdrowia i bezpieczeństwa jako partnerzy szkoły.
- Działania pedagoga szkolnego na rzecz integracji, włączania, przeciwdziałania wykluczeniu i wzmacniania uczestnictwa uczniów.
- Wykorzystywanie zasobów środowiska lokalnego w rozwijaniu zainteresowań, aktywności społecznej i potencjału uczniów.
- Analiza przykładowych sytuacji środowiskowych w pracy pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Pilch, T., Lepalczyk, I. (red.). (2012). Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Marynowicz-Hetka, E. (2006). Pedagogika społeczna. Podręcznik akademicki. Tom 1. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Marynowicz-Hetka, E. (2007). Pedagogika społeczna. Podręcznik akademicki. Tom 2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kawula, S. (2012). Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualność – perspektywy. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Radziejewicz-Winnicki, A. (2008). Pedagogika społeczna. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Theiss, W. (2001). Mała ojczyzna. Kultura, edukacja, rozwój lokalny. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Mendel, M. (red.). (2006). Pedagogika miejsca. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
- GUS — raporty i dane dotyczące sytuacji dzieci, rodzin, edukacji, ubóstwa i warunków życia jako źródło analiz środowiskowych w pracy pedagoga szkolnego.

Nazwa przedmiotu: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia podstawowych założeń pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz analizowania potrzeb opiekuńczych, wychowawczych i rozwojowych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zadań pedagoga szkolnego w zakresie wspierania dziecka, rodziny i szkoły w sytuacjach wymagających pomocy, opieki, ochrony i działań wychowawczych.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań opiekuńczo-wychowawczych podejmowanych w szkole wobec ucznia, klasy, rodziny i środowiska wychowawczego);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do potrzeb dziecka, funkcji opieki i wychowania, form wsparcia ucznia i rodziny oraz organizacji działań opiekuńczo-wychowawczych w szkole);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej z pedagogiką szkolną, pedagogiką społeczną, pedagogiką rodziny, psychologią rozwojową i wychowawczą, profilaktyką społeczną, pracą socjalną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi opieki, wychowania, potrzeb dziecka, wsparcia, pomocy, kompensacji, profilaktyki, środowiska wychowawczego, zaniedbania, bezpieczeństwa i ochrony dobra dziecka);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować potrzeby opiekuńcze i wychowawcze uczniów, sytuację rodzinną i szkolną dziecka oraz zadania pedagoga szkolnego w organizowaniu wsparcia i działań pomocowych);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (uwzględniać działania opiekuńczo-wychowawcze wspierające nie tylko uczniów z trudnościami, lecz także rozwój zasobów, aktywności, zainteresowań i potencjału uczniów).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (pogłębiania wiedzy o potrzebach dzieci i młodzieży, formach opieki i wsparcia, problemach rodzinnych i środowiskowych oraz zadaniach szkoły w zakresie opieki i wychowania);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (wykorzystywania literatury, programów wychowawczych, rozwiązań instytucjonalnych, narzędzi obserwacji i przykładów dobrych praktyk wspierających działania opiekuńczo-wychowawcze szkoły).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W01, NP_W02, NP_W06; NP_U13; NP_K01, NP_K02

Tematyka (treści) zajęć:

- Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza jako subdyscyplina pedagogiki – przedmiot, podstawowe pojęcia i obszary zainteresowań.
- Opieka, wychowanie, pomoc i wsparcie jako podstawowe kategorie pracy opiekuńczo-wychowawczej.
- Potrzeby dziecka i ucznia: biologiczne, emocjonalne, społeczne, edukacyjne, wychowawcze i rozwojowe.
- Szkoła jako środowisko opiekuńczo-wychowawcze.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu potrzeb opiekuńczych i wychowawczych uczniów.
- Funkcje opiekuńcze, wychowawcze, profilaktyczne i kompensacyjne szkoły.
- Sytuacje wymagające wsparcia opiekuńczo-wychowawczego: trudności rodzinne, zaniedbanie, ubóstwo, przemoc, kryzysy, problemy adaptacyjne, trudności w relacjach rówieśniczych.
- Wspieranie ucznia w środowisku szkolnym: rozmowa wspierająca, obserwacja, działania wychowawcze, współpraca z wychowawcą i specjalistami.
- Współpraca szkoły z rodziną w zakresie opieki, wychowania i pomocy dziecku.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, pomocą społeczną, sądem rodzinnym, policją, organizacjami pozarządowymi i placówkami wsparcia dziennego.
- Organizowanie pomocy uczniowi w sytuacjach trudnych i kryzysowych.
- Działania opiekuńczo-wychowawcze wobec uczniów o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych.
- Wspieranie pozytywnych relacji rówieśniczych, integracji klasy i poczucia bezpieczeństwa uczniów.
- Dokumentowanie działań opiekuńczo-wychowawczych w pracy pedagoga szkolnego.
- Etyczne aspekty pracy opiekuńczo-wychowawczej: dobro dziecka, poufność, podmiotowość, odpowiedzialność i poszanowanie godności ucznia oraz rodziny.
- Analiza przykładowych sytuacji opiekuńczo-wychowawczych w pracy pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Dąbrowski, Z. (2006). Pedagogika opiekuńcza w zarysie. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

- Matyjas, B. (2008). Dzieciństwo w kryzysie. Etiologia zjawiska. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Kawula, S., Brągiel, J., Janke, A. W. (2009). Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Pilch, T., Lepalczyk, I. (red.). (2012). Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Badora, S., Marzec, D. (red.). (2002). System opieki kompensacyjnej w zjednoczonej Europie. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Izdebska, J. (2015). Dziecko – dzieciństwo – rodzina – wychowanie rodzinne. Kategorie pedagogiki rodziny w perspektywie pedagogiki personalistycznej. Białystok: Wydawnictwo Niepaństwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Nazwa przedmiotu: **Zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia przyczyn, przejawów i konsekwencji zaburzeń zachowania u dzieci i młodzieży oraz do analizowania sytuacji szkolnych wymagających wsparcia pedagogicznego, profilaktycznego, wychowawczego i interwencyjnego w pracy pedagoga szkolnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele przygotowania pedagoga szkolnego do rozpoznawania trudności w zachowaniu uczniów, planowania działań wspierających oraz współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do objawów, uwarunkowań i konsekwencji zaburzeń zachowania, zachowań opozycyjno-buntowniczych, agresywnych, ryzykownych i naruszających normy społeczne);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie problematyki zaburzeń zachowania z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową, psychologią kliniczną dziecka, pedagogiką resocjalizacyjną, profilaktyką społeczną, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi zaburzeń zachowania, zachowań trudnych, agresji, przemocy, zachowań opozycyjno-buntowniczych, niedostosowania społecznego, czynników ryzyka i czynników chroniących);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować zachowanie ucznia z uwzględnieniem jego rozwoju, sytuacji rodzinnej, relacji rówieśniczych, doświadczeń szkolnych, potrzeb emocjonalnych i społecznych oraz uwarunkowań środowiskowych);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować działania wspierające pozytywne zachowania, rozwój zasobów ucznia, jego samoregulację, odpowiedzialność, aktywność społeczną i konstruktywne sposoby funkcjonowania w grupie).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o zaburzeniach zachowania, trudnościach emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży, metodach wsparcia oraz zasadach reagowania w sytuacjach trudnych);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z programów profilaktycznych, materiałów psychoedukacyjnych, narzędzi obserwacji, scenariuszy zajęć, literatury specjalistycznej i dobrych praktyk wspierających pracę z uczniem przejawiającym trudności w zachowaniu).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W02, NP_W06; NP_U01, NP_U03; NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Zaburzenia zachowania i zachowania trudne dzieci i młodzieży – podstawowe pojęcia, klasyfikacje i kryteria rozpoznawania.
- Różnice między trudnościami wychowawczymi, zachowaniami ryzykownymi, zaburzeniami zachowania i niedostosowaniem społecznym.
- Rozwojowe, rodzinne, szkolne, rówieśnicze i środowiskowe uwarunkowania zaburzeń zachowania.
- Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w rozwoju zachowań problemowych.
- Zachowania opozycyjno-buntownicze, agresywne, impulsywne i naruszające normy społeczne.
- Agresja i przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, izolowanie, prowokowanie konfliktów i zachowania destrukcyjne w grupie.

- Zaburzenia zachowania a trudności emocjonalne, społeczne, edukacyjne i rodzinne ucznia.
- Wpływ zaburzeń zachowania na funkcjonowanie ucznia w klasie, relacje rówieśnicze, osiągnięcia szkolne i klimat szkoły.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu trudności w zachowaniu oraz analizowaniu sytuacji ucznia.
- Obserwacja, rozmowa, analiza dokumentacji i współpraca z nauczycielami jako źródła informacji o funkcjonowaniu ucznia.
- Planowanie działań wychowawczych, profilaktycznych i wspierających wobec ucznia przejawiającego trudności w zachowaniu.
- Współpraca pedagoga szkolnego z wychowawcą, nauczycielami, rodzicami, psychologiem, pedagogiem specjalnym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i instytucjami zewnętrznymi.
- Działania szkoły w sytuacjach zachowań agresywnych, naruszania norm, przemocy, zagrożenia bezpieczeństwa lub kryzysu.
- Wspieranie samoregulacji, odpowiedzialności, kompetencji społecznych i konstruktywnych sposobów radzenia sobie z emocjami.
- Profilaktyka zaburzeń zachowania i wzmacnianie czynników chroniących w środowisku szkolnym.
- Dokumentowanie działań pedagoga szkolnego wobec ucznia przejawiającego trudności w zachowaniu.
- Etyczne aspekty pracy z uczniem z zaburzeniami zachowania: podmiotowość, poszanowanie godności, unikanie stygmatyzacji, odpowiedzialność i współpraca z rodziną.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych dotyczących zaburzeń zachowania dzieci i młodzieży.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Namysłowska, I. (red.). (2012). Psychiatria dzieci i młodzieży. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Grzegorzewska, I., Cierpiałkowska, L., Borkowska, A. R. (red.). (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Wolańczyk, T., Komender, J. (red.). (2005). Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.

- Urban, B. (2000). Zaburzenia w zachowaniu i przestępczość młodzieży. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Pytka, L. (2005). Pedagogika resocjalizacyjna. Wybrane zagadnienia teoretyczne, diagnostyczne i metodyczne. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Kołakowski, A., Pisula, A. (2016). Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behawioralna. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Pyżalski, J. (2012). Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Ostaszewski, K. (2016). Pozytywna profilaktyka. Warszawa: Świat Problemów.

Nazwa przedmiotu: Prawo w pracy pedagoga szkolnego

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia podstaw prawnych funkcjonowania szkoły oraz wykonywania zadań pedagoga szkolnego, w szczególności w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ochrony praw dziecka i ucznia, współpracy z rodzicami i instytucjami, dokumentowania działań oraz podejmowania odpowiedzialnych decyzji w sytuacjach wymagających znajomości przepisów prawa oświatowego i rodzinnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele przygotowania pedagoga szkolnego do świadomego, zgodnego z prawem i odpowiedzialnego wykonywania zadań w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do przepisów prawa regulujących funkcjonowanie szkoły, zadania pedagoga szkolnego, organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ochronę praw ucznia, obowiązki szkoły oraz współpracę z rodzicami i instytucjami);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie prawa oświatowego z pedagogiką szkolną, etyką zawodową, pedagogiką opiekuńczo-wychowawczą, profilaktyką, pomocą psychologiczno-pedagogiczną, prawem rodzinnym oraz ochroną praw dziecka).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się podstawowymi pojęciami prawa oświatowego, prawa rodzinnego i przepisów dotyczących organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, obowiązku szkolnego, praw ucznia, dokumentacji szkolnej i odpowiedzialności szkoły);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować sytuacje szkolne z uwzględnieniem obowiązujących przepisów, dobra dziecka, praw i obowiązków ucznia, rodziców, nauczycieli oraz zadań pedagoga szkolnego).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (systematycznego aktualizowania wiedzy o przepisach prawa oświatowego, zasadach organizacji pomocy uczniom, obowiązkach szkoły oraz procedurach postępowania w sytuacjach wymagających interwencji);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z aktów prawnych, komentarzy, procedur szkolnych, materiałów instytucji publicznych i opracowań wspierających prawidłową realizację zadań pedagoga szkolnego).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W09, NP_W10, NP_W11; NP_U13, NP_U17; NP_K01

Tematyka (treści) zajęć:

- Podstawowe źródła prawa regulujące funkcjonowanie przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty.
- Miejsce pedagoga szkolnego w systemie prawa oświatowego.
- Zadania szkoły w zakresie kształcenia, wychowania, opieki, profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Prawa i obowiązki ucznia, rodziców/opiekunów, nauczycieli i specjalistów szkolnych.
- Ochrona praw dziecka i ucznia w pracy pedagoga szkolnego.
- Obowiązek szkolny i obowiązek nauki — zadania szkoły i pedagoga szkolnego w sytuacji trudności z realizacją obowiązku.
- Organizacja i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle przepisów prawa.
- Praca z uczniem posiadającym opinię lub orzeczenie — podstawowe obowiązki szkoły, zespołów nauczycieli i specjalistów.
- Kształcenie specjalne, indywidualizacja pracy i dostosowanie wymagań edukacyjnych — podstawowe regulacje prawne.

- Dokumentacja szkolna i dokumentacja pracy pedagoga szkolnego — zasady prowadzenia, przechowywania i udostępniania.
- Ochrona danych osobowych, poufność informacji i granice udostępniania danych o uczniu i rodzinie.
- Odpowiedzialność szkoły za bezpieczeństwo uczniów.
- Procedury postępowania w sytuacjach trudnych: przemoc, zaniedbanie, zagrożenie dobra dziecka, kryzys rodzinny, zachowania ryzykowne, demoralizacja.
- Współpraca szkoły z rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, policją, pomocą społeczną i innymi instytucjami w świetle przepisów prawa.
- Prawne aspekty interwencji pedagoga szkolnego i granice jego kompetencji.
- Statut szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny, procedury wewnętrzne i regulaminy jako dokumenty organizujące pracę szkoły.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych wymagających zastosowania przepisów prawa.
- Znaczenie odpowiedzialności, rzetelności i etyki w stosowaniu prawa w pracy pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. — Prawo oświatowe, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. — Kodeks rodzinny i opiekuńczy, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach — aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym — aktualny tekst jednolity.

- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli — aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji — aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach — aktualny tekst jednolity.
- UODO — materiały i poradniki dotyczące ochrony danych osobowych w placówkach oświatowych.

Nazwa przedmiotu: Etyka zawodu i dokumentacja pracy pedagoga

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia etycznych, prawnych i organizacyjnych uwarunkowań pracy pedagoga szkolnego oraz do odpowiedzialnego prowadzenia, analizowania i wykorzystywania dokumentacji związanej z działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, profilaktycznymi, diagnostycznymi i pomocowymi w szkole.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele przygotowania pedagoga szkolnego do etycznego, odpowiedzialnego i rzetelnego wykonywania zadań zawodowych oraz dokumentowania podejmowanych działań);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do zasad etyki zawodowej, odpowiedzialności pedagoga szkolnego, ochrony dobra ucznia, poufności informacji oraz dokumentacji pracy pedagogicznej i pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie etyki zawodu pedagoga z pedagogiką szkolną, prawem oświatowym, ochroną praw dziecka, psychologią, pomocą psychologiczno-pedagogiczną, komunikacją społeczną i kulturą organizacyjną szkoły).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi etyki zawodowej, odpowiedzialności, dobra dziecka, poufności, tajemnicy zawodowej, ochrony danych, dokumentacji szkolnej, dokumentacji pedagoga i dokumentacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować sytuacje zawodowe pedagoga szkolnego z uwzględnieniem zasad etycznych, dobra ucznia, obowiązków szkoły, przepisów prawa oraz standardów dokumentowania działań).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy dotyczącej etyki zawodu, odpowiedzialności zawodowej, dokumentacji szkolnej, ochrony danych osobowych oraz zasad prowadzenia działań pomocowych w szkole);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z aktów prawnych, procedur, wzorów dokumentów, opracowań metodycznych i dobrych praktyk wspierających rzetelną oraz etyczną pracę pedagoga szkolnego).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W04, NP_W09; NP_U15; NP_K01, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Etyka zawodu pedagoga szkolnego — podstawowe pojęcia, wartości i zasady.
- Dobro dziecka jako nadrzędna zasada pracy pedagoga szkolnego.
- Odpowiedzialność zawodowa pedagoga szkolnego wobec ucznia, rodziny, szkoły i środowiska lokalnego.
- Podmiotowość ucznia, poszanowanie godności, prawa do prywatności i ochrony przed stygmatyzacją.
- Poufność informacji, tajemnica zawodowa i granice udostępniania informacji o uczniu oraz rodzinie.
- Dylematy etyczne w pracy pedagoga szkolnego: konflikt lojalności, dobro dziecka a oczekiwania rodziców, współpraca z instytucjami, sytuacje zagrożenia bezpieczeństwa.
- Etyczne aspekty rozmowy z uczniem, rodzicem, nauczycielem i przedstawicielami instytucji zewnętrznych.
- Granice kompetencji pedagoga szkolnego i odpowiedzialność za kierowanie ucznia lub rodziny do odpowiednich specjalistów i instytucji.
- Dokumentacja jako element warsztatu pracy pedagoga szkolnego.

- Rodzaje dokumentacji prowadzonej przez pedagoga szkolnego: plan pracy, dziennik zajęć, notatki służbowe, rejestry działań, sprawozdania, wnioski i rekomendacje.
- Dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej: rozpoznawanie potrzeb ucznia, planowanie wsparcia, monitorowanie i ocena efektywności udzielanej pomocy.
- Dokumentowanie współpracy z rodzicami, nauczycielami, specjalistami i instytucjami zewnętrznymi.
- Zasady sporządzania notatek służbowych, informacji o uczniu, opinii, sprawozdań i wniosków do dalszej pracy.
- Rzetelność, rzeczowość i język dokumentacji pedagogicznej.
- Ochrona danych osobowych w dokumentacji pedagoga szkolnego.
- Przechowywanie, udostępnianie i archiwizowanie dokumentacji zgodnie z przepisami i procedurami szkoły.
- Analiza przykładowych dokumentów wykorzystywanych w pracy pedagoga szkolnego.
- Autorefleksja nad etycznym wymiarem dokumentowania działań pedagogicznych.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Łobocki, M. (2007). W trosce o wychowanie w szkole. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Śliwerski, B. (2015). Współczesne teorie i nurty wychowania. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Madalińska-Michalak, J. (2017). Pedeutologia. Prawno-etyczne podstawy zawodu nauczyciela. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Kwiatkowska, H. (2008). Pedeutologia. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Nowak, M. (2008). Teorie i koncepcje wychowania. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. — Prawo oświatowe, aktualny tekst jednolity.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji — aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach — aktualny tekst jednolity.

- Urząd Ochrony Danych Osobowych — materiały i poradniki dotyczące ochrony danych osobowych w placówkach oświatowych.

Nazwa przedmiotu: **Uzależnienia – profilaktyka, diagnoza i terapia**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia mechanizmów powstawania uzależnień oraz do analizowania, planowania i wspierania szkolnych działań profilaktycznych, diagnostycznych i pomocowych wobec uczniów zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi lub od substancji psychoaktywnych, z uwzględnieniem roli pedagoga szkolnego, współpracy z rodziną, nauczycielami, specjalistami i instytucjami pomocowymi.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele szkolnych działań profilaktycznych, psychoedukacyjnych, diagnostycznych i pomocowych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom dzieci i młodzieży);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do mechanizmów uzależnień, czynników ryzyka i czynników chroniących, rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych, profilaktyki szkolnej oraz kierowania ucznia i rodziny do właściwych form pomocy);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie problematyki uzależnień z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową i kliniczną, profilaktyką społeczną, edukacją zdrowotną, pedagogiką resocjalizacyjną, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi uzależnienia, używania ryzykownego i szkodliwego, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, czynników ryzyka, czynników chroniących, profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej oraz interwencji szkolnej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować zachowania uczniów związane z ryzykiem uzależnienia z uwzględnieniem ich wieku, sytuacji rodzinnej, relacji rówieśniczych, funkcjonowania emocjonalnego, presji grupy, środowiska cyfrowego i klimatu szkoły).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o uzależnieniach dzieci i młodzieży, nowych substancjach psychoaktywnych, uzależnieniach behawioralnych, skutecznej profilaktyce oraz dostępnych formach pomocy i terapii);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z programów profilaktycznych, materiałów psychoedukacyjnych, raportów, rekomendacji, narzędzi obserwacji i dobrych praktyk wspierających szkolne działania przeciwdziałające uzależnieniom).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W02, NP_W04; NP_U01, NP_U03; NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Uzależnienia jako problem rozwojowy, wychowawczy, zdrowotny i społeczny dzieci oraz młodzieży.
- Podstawowe pojęcia: używanie eksperymentalne, ryzykowne i szkodliwe, uzależnienie, współuzależnienie, abstynencja, nawrót, profilaktyka, interwencja, terapia.
- Mechanizmy powstawania uzależnień: biologiczne, psychologiczne, rodzinne, rówieśnicze, szkolne i społeczne.
- Substancje psychoaktywne: alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki używane niezgodnie z przeznaczeniem.
- Uzależnienia behawioralne: problemowe korzystanie z internetu, gier komputerowych, mediów społecznościowych, hazardu i innych aktywności.
- Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w rozwoju uzależnień dzieci i młodzieży.
- Sygnały ostrzegawcze mogące wskazywać na ryzyko uzależnienia lub używania substancji psychoaktywnych przez ucznia.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu problemu, prowadzeniu rozmowy wspierającej i inicjowaniu działań pomocowych.
- Profilaktyka uzależnień w szkole: profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca.
- Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły a działania przeciwdziałające uzależnieniom.
- Skuteczne i nieskuteczne strategie profilaktyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą.
- Działania psychoedukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
- Wspieranie ucznia zagrożonego uzależnieniem: rozmowa, obserwacja, dokumentowanie, współpraca z wychowawcą i specjalistami.

- Współpraca pedagoga szkolnego z rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, placówkami leczenia uzależnień, pomocą społeczną, policją, sądem rodzinnym i organizacjami pomocowymi.
- Postępowanie szkoły w sytuacji podejrzenia używania substancji psychoaktywnych przez ucznia lub wystąpienia zachowań ryzykownych.
- Granice kompetencji pedagoga szkolnego w diagnozie i terapii uzależnień oraz zasady kierowania ucznia i rodziny do specjalistycznej pomocy.
- Dokumentowanie działań profilaktycznych, pomocowych i interwencyjnych.
- Etyczne aspekty pracy z uczniem zagrożonym uzależnieniem: poufność, dobro dziecka, unikanie stygmatyzacji, odpowiedzialność i współpraca z rodziną.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych związanych z profilaktyką, rozpoznawaniem i pomocą uczniowi zagrożonemu uzależnieniem.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Gaś, Z. B. (2006). Profilaktyka w szkole. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Ostaszewski, K. (2016). Pozytywna profilaktyka. Warszawa: Świat Problemów.
- Woynarowska, B. (red.). (2017). Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Woronowicz, B. T. (2009). Uzależnienia. Geneza, terapia, powrót do zdrowia. Poznań: Media Rodzina.
- Jędrzejko, M. Z. (red.). (2009). Narkomania. Spojrzenie wielowymiarowe. Pułtusk–Warszawa: Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora.
- Pyżalski, J. (2012). Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Szymańska, J. (2015). Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom — raporty, rekomendacje i materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz działań pomocowych dla dzieci i młodzieży.

Nazwa przedmiotu: Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz do planowania, wspierania i

analizowania działań pedagoga szkolnego ukierunkowanych na rozpoznawanie potrzeb uczniów, indywidualizację pracy, współorganizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i budowanie włączającego środowiska szkolnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań wspierających ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym rozpoznawania jego potrzeb, usuwania barier w uczeniu się i uczestnictwie oraz wspierania rozwoju w środowisku szkolnym);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do specjalnych potrzeb edukacyjnych, indywidualizacji pracy, dostosowań edukacyjnych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, edukacji włączającej oraz współpracy z nauczycielami, rodzicami i specjalistami);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z pedagogiką szkolną, pedagogiką specjalną, psychologią rozwojową, psychologią uczenia się, diagnozą pedagogiczną, terapią pedagogiczną, prawem oświatowym i edukacją włączającą).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi specjalnych potrzeb edukacyjnych, indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, niepełnosprawności, niedostosowania społecznego, zagrożenia niedostosowaniem społecznym, trudności w uczeniu się, uzdolnień, dostosowań wymagań edukacyjnych, IPET, WOPFU i pomocy psychologiczno-pedagogicznej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować funkcjonowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z uwzględnieniem jego mocnych stron, trudności, barier środowiskowych, zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach oraz możliwości wsparcia w szkole);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować działania wspierające rozwój uczniów o zróżnicowanych potrzebach, w tym uczniów z trudnościami oraz uczniów szczególnie uzdolnionych, z uwzględnieniem indywidualizacji, dostępności i wzmacniania potencjału ucznia).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy dotyczącej specjalnych potrzeb edukacyjnych, edukacji włączającej, dostosowań, diagnozy funkcjonalnej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i współpracy zespołowej w szkole);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z literatury, narzędzi obserwacji, materiałów metodycznych, rozwiązań organizacyjnych, technologii wspierających oraz dobrych praktyk ułatwiających pracę z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W05, NP_W06, NP_W10; NP_U12; NP_K04

Tematyka (treści) zajęć:

- Specjalne potrzeby edukacyjne — pojęcie, zakres i znaczenie w pracy pedagoga szkolnego.
- Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu, szkole i placówce systemu oświaty.
- Indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne, emocjonalne i społeczne ucznia.
- Edukacja włączająca jako model organizacji pracy szkoły.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu potrzeb ucznia i koordynowaniu działań wspierających.
- Uczeń z niepełnosprawnością, niedostosowany społecznie i zagrożony niedostosowaniem społecznym — podstawowe zasady organizowania wsparcia.
- Uczeń z trudnościami w uczeniu się, specyficznymi trudnościami w uczeniu się, zaburzeniami emocjonalno-społecznymi, chorobą przewlekłą, sytuacją kryzysową lub doświadczeniem traumy.
- Uczeń szczególnie uzdolniony jako uczeń wymagający indywidualizacji pracy i wsparcia rozwojowego.
- Rozpoznawanie mocnych stron, trudności, barier i zasobów ucznia.
- Analiza opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz wykorzystywanie zaleceń w pracy szkoły.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych, metod, form pracy i warunków nauki do potrzeb oraz możliwości ucznia.
- Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia i indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.
- Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- Współpraca pedagoga szkolnego z nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem specjalnym, psychologiem, logopedą, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i rodzicami.
- Budowanie dostępnego, bezpiecznego i wspierającego środowiska szkolnego.
- Przeciwdziałanie stygmatyzacji, wykluczeniu i izolacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Dokumentowanie działań wspierających ucznia oraz monitorowanie ich skuteczności.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych dotyczących pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Gajdzica, Z. (red.). (2011). *Uczeń z niepełnosprawnością w szkole ogólnodostępnej*. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza „Humanitas”.
- Chrzanowska, I. (2015). *Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Plichta, P., Jagoszewska, I., Gładyszewska-Cylulko, J., Szczupał, B., Drzazga, A., Cytowska, B. (2017). *Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami: Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Knopik, T. (2018). *Diagnoza funkcjonalna. Planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania postdiagnostyczne*. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Domagała-Zyśk, E. (red.). (2012). *Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w środowisku rówieśniczym*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Limont, W. (2010). *Uczeń zdolny. Jak go rozpoznać i jak z nim pracować*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach — aktualny tekst jednolity.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym — aktualny tekst jednolity.

Nazwa przedmiotu: **Elementy psychologii**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami psychologii przydatnymi w pracy pedagoga szkolnego oraz przygotowanie do analizowania rozwoju, zachowania, emocji, motywacji, uczenia się i relacji społecznych uczniów w kontekście działań wychowawczych, profilaktycznych, opiekuńczych i pomocowych realizowanych w szkole.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele wykorzystywania wiedzy psychologicznej w rozpoznawaniu potrzeb uczniów, wspieraniu ich rozwoju oraz planowaniu działań pedagoga szkolnego);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do podstaw psychologii rozwoju, uczenia się, emocji, motywacji, osobowości, komunikacji, relacji społecznych oraz funkcjonowania ucznia w środowisku szkolnym);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie wiedzy psychologicznej z pedagogiką szkolną, pedagogiką społeczną, pedagogiką opiekuńczo-wychowawczą, profilaktyką, diagnozą pedagogiczną, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i edukacją włączającą).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się podstawowymi pojęciami psychologicznymi dotyczącymi rozwoju dziecka i adolescenta, procesów poznawczych, emocji, motywacji, temperamentu, osobowości, stresu, komunikacji, relacji rówieśniczych i funkcjonowania społecznego ucznia);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować zachowanie i funkcjonowanie ucznia z uwzględnieniem jego wieku, etapu rozwoju, potrzeb emocjonalnych, poznawczych i społecznych, sytuacji rodzinnej oraz doświadczeń szkolnych);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (wykorzystywać wiedzę psychologiczną do wspierania motywacji, samodzielności, poczucia sprawstwa, zainteresowań, uzdolnień i dobrostanu uczniów).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (systematycznego aktualizowania wiedzy psychologicznej potrzebnej do rozumienia funkcjonowania dzieci i młodzieży oraz podejmowania adekwatnych działań wspierających w szkole);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z literatury psychologicznej, raportów, narzędzi psychoedukacyjnych, materiałów wspierających rozwój emocjonalno-społeczny uczniów oraz przykładów dobrych praktyk szkolnych).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W02, NP_W12; NP_U01; NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Psychologia jako nauka o zachowaniu i procesach psychicznych człowieka — podstawowe pojęcia i obszary zastosowania w pracy pedagoga szkolnego.
- Rozwój psychiczny dziecka i adolescenta: podstawowe prawidłowości, potrzeby rozwojowe i znaczenie środowiska szkolnego.
- Procesy poznawcze ucznia: uwaga, pamięć, myślenie, spostrzeganie, język i uczenie się.
- Emocje i regulacja emocjonalna dzieci oraz młodzieży.
- Motywacja do nauki, poczucie sprawstwa, samoocena i obraz siebie ucznia.
- Temperament, osobowość i różnice indywidualne w funkcjonowaniu uczniów.
- Stres szkolny, przeciążenie, trudności adaptacyjne i sposoby radzenia sobie uczniów z wymaganiami szkoły.
- Relacje rówieśnicze, pozycja ucznia w grupie, akceptacja, odrzucenie i konflikty.
- Komunikacja interpersonalna w środowisku szkolnym: uczeń–nauczyciel, uczeń–uczeń, szkoła–rodzina.
- Czynniki wspierające i utrudniające rozwój ucznia w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym.
- Psychologiczne podstawy trudności w uczeniu się, zachowaniu i funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym.
- Znaczenie dobrostanu psychicznego uczniów w pracy pedagoga szkolnego.
- Wspieranie uczniów o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych, emocjonalnych i społecznych.
- Psychologiczne aspekty pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu sygnałów trudności psychologicznych i kierowaniu ucznia do odpowiednich form pomocy.
- Granice kompetencji pedagoga szkolnego w zakresie wsparcia psychologicznego i znaczenie współpracy z psychologiem oraz poradnią psychologiczno-pedagogiczną.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych z perspektywy psychologicznej.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Brzezińska, A. I. (red.). (2021). Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Harwas-Napierała, B., Trempała, J. (red.). (2008). Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Strelau, J., Doliński, D. (red.). (2015). Psychologia akademicka. Podręcznik. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Trempała, J. (red.). (2011). Psychologia rozwoju człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kołakowski, A., Pisula, A. (2016). Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behawioralna. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Nazwa przedmiotu: **Pomoc psychologiczno-pedagogiczna**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce oraz do planowania, koordynowania, dokumentowania i oceniania działań wspierających uczniów, rodziców i nauczycieli w pracy pedagoga szkolnego.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele pomocy psychologiczno-pedagogicznej ukierunkowanej na rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych oraz edukacyjnych ucznia, wspieranie jego możliwości psychofizycznych i tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu szkoły);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do zasad, form i procedur organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rozpoznawania potrzeb uczniów, planowania wsparcia, współpracy zespołowej oraz dokumentowania i oceny efektywności udzielanej pomocy);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej z pedagogiką szkolną, psychologią rozwojową i wychowawczą, pedagogiką specjalną, diagnozą pedagogiczną, profilaktyką, edukacją włączającą, prawem oświatowym i współpracą środowiskową).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia, możliwości psychofizycznych, form wsparcia, dostosowań, IPET, WOPFU, opinii, orzeczeń, współpracy zespołowej i oceny efektywności pomocy);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować potrzeby ucznia i sytuację szkolną z uwzględnieniem aktualnych przepisów, zaleceń poradni, wyników obserwacji, informacji od nauczycieli, rodziców i specjalistów oraz zasad edukacji włączającej);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (planować formy wsparcia odpowiadające zróżnicowanym potrzebom uczniów, w tym uczniów z trudnościami, niepełnosprawnościami, zaburzeniami, sytuacją kryzysową oraz uczniów szczególnie uzdolnionych).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o zasadach organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, edukacji włączającej, diagnozie funkcjonalnej, dostosowaniach i pracy zespołowej w szkole);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z narzędzi obserwacji, materiałów metodycznych, rozwiązań organizacyjnych, przykładów dokumentacji, literatury specjalistycznej i dobrych praktyk wspierających skuteczną pomoc uczniowi).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W04, NP_W05, NP_W06, NP_W07; NP_U03, NP_U11, NP_U12; NP_K04, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jako element pracy przedszkola, szkoły i placówki.
- Cele, zasady i podstawy organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu potrzeb uczniów, organizowaniu wsparcia i koordynowaniu działań pomocowych.
- Indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia oraz możliwości psychofizyczne jako podstawa planowania pomocy.
- Przyczyny obejmowania ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną: trudności w uczeniu się, niepełnosprawność, niedostosowanie społeczne, zagrożenie

niedostosowaniem społecznym, zaburzenia zachowania lub emocji, choroba przewlekła, sytuacja kryzysowa, trauma, niepowodzenia edukacyjne, zaniedbania środowiskowe, trudności adaptacyjne, szczególne uzdolnienia.

- Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, rodzicom i nauczycielom.
- Rozpoznawanie potrzeb ucznia: obserwacja, rozmowa, analiza dokumentacji, analiza opinii i orzeczeń, współpraca z nauczycielami, specjalistami i rodzicami.
- Planowanie wsparcia ucznia w środowisku szkolnym: cele, działania, osoby odpowiedzialne, terminy, monitorowanie efektów.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych, metod, form pracy i warunków uczenia się do potrzeb ucznia.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla ucznia z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Organizacja wsparcia dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: WOPFU, IPET, praca zespołu nauczycieli i specjalistów.
- Współpraca pedagoga szkolnego z wychowawcą, nauczycielami, psychologiem, pedagogiem specjalnym, logopedą, doradcą zawodowym i innymi specjalistami.
- Współpraca z rodzicami w planowaniu, realizacji i ocenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Współpraca szkoły z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi instytucjami wspierającymi ucznia i rodzinę.
- Dokumentowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej: rozpoznanie potrzeb, planowanie działań, rejestrowanie form pomocy, ocena efektywności, wnioski do dalszej pracy.
- Ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i modyfikowanie działań wspierających.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jako element edukacji włączającej i budowania dostępnego środowiska szkolnego.
- Etyczne aspekty udzielania pomocy: dobro ucznia, poufność, podmiotowość, współpraca, unikanie stygmatyzacji.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych dotyczących organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Knopik, T. (2018). Diagnoza funkcjonalna. Planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania postdiagnostyczne. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Domagała-Zyśk, E. (Red.). (2012). Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w środowisku rówieśniczym. Wydawnictwo KUL.
- Dyrda, J., Materny, K., Liwo, H. (2020). Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w refleksji i działaniu nauczyciela. Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Plichta, P., Jagoszewska, I., Gładyszewska-Cylulko, J., Szczupał, B., Drzazga, A., Cytowska, B. (2017). Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami: Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Rafał-Łuniewska, J. (2019). Edukacja włączająca a pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Materiały informacyjne. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Szczepkowska, K. (2019). Edukacja włączająca w szkole – szanse i wyzwania. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Limont, W. (2010). Uczeń zdolny. Jak go rozpoznać i jak z nim pracować. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Nazwa przedmiotu: Mediacje oraz interwencje kryzysowe w pracy pedagoga szkolnego

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia znaczenia mediacji i interwencji kryzysowej w pracy pedagoga szkolnego oraz do analizowania, planowania i podejmowania adekwatnych działań wspierających w sytuacjach konfliktu, przemocy, zagrożenia bezpieczeństwa, kryzysu emocjonalnego, rodzinnego lub środowiskowego ucznia.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań

mediacyjnych, wspierających i interwencyjnych podejmowanych przez pedagoga szkolnego w sytuacjach konfliktu, kryzysu i zagrożenia dobra ucznia);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do mediacji szkolnych, rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania sytuacji kryzysowych, zasad pierwszej pomocy psychologicznej, interwencji pedagogicznej oraz współpracy z instytucjami pomocowymi);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie mediacji i interwencji kryzysowej z pedagogiką szkolną, psychologią kryzysu, komunikacją interpersonalną, profilaktyką przemocy, prawem oświatowym, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i ochroną praw dziecka).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi konfliktu, mediacji, negocjacji, komunikacji bez przemocy, kryzysu, interwencji kryzysowej, pierwszej pomocy psychologicznej, przemocy, zagrożenia bezpieczeństwa i procedur szkolnych);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować sytuacje konfliktowe i kryzysowe z uwzględnieniem potrzeb ucznia, dynamiki relacji szkolnych, bezpieczeństwa, dobra dziecka, możliwości szkoły oraz granic kompetencji pedagoga szkolnego);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (projektować działania psychoedukacyjne i wychowawcze rozwijające kompetencje społeczne, komunikacyjne, empatię, odpowiedzialność, samoregulację i konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów u uczniów).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy dotyczącej mediacji szkolnych, interwencji kryzysowej, procedur reagowania, profilaktyki przemocy oraz współpracy interdyscyplinarnej w sytuacjach zagrożenia);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z procedur, scenariuszy zajęć, programów profilaktycznych, materiałów psychoedukacyjnych, literatury specjalistycznej i dobrych praktyk wspierających rozwiązywanie konfliktów oraz reagowanie na kryzysy w szkole).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W11, NP_W12; NP_U01, NP_U17; NP_K03, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Konflikt w środowisku szkolnym — źródła, dynamika, rodzaje i możliwe konsekwencje.
- Mediacje szkolne jako metoda rozwiązywania konfliktów i odbudowywania relacji.
- Zasady mediacji: dobrowolność, bezstronność, neutralność, poufność, odpowiedzialność stron.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu konfliktów, wspieraniu komunikacji i kierowaniu stron do odpowiednich form pomocy.
- Komunikacja w sytuacjach konfliktowych: aktywne słuchanie, parafraza, komunikat „ja”, pytania otwarte, odzwierciedlanie emocji, praca z napięciem.
- Mediacje rówieśnicze i działania naprawcze w szkole.
- Granice stosowania mediacji w sytuacjach przemocy, krzywdzenia, nierównowagi sił lub zagrożenia bezpieczeństwa.
- Kryzys psychologiczny i sytuacja kryzysowa ucznia — pojęcie, objawy, przebieg i możliwe skutki.
- Kryzysy rozwojowe, rodzinne, szkolne, rówieśnicze i środowiskowe dzieci oraz młodzieży.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu sygnałów kryzysu emocjonalnego, przemocy, zaniedbania, zagrożenia samouszkodzeniem, próbą samobójczą lub innymi zachowaniami ryzykownymi.
- Pierwsza pomoc psychologiczna i pedagogiczne wsparcie ucznia w kryzysie.
- Interwencja kryzysowa w szkole — cele, etapy, zasady i ograniczenia.
- Procedury postępowania szkoły w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa ucznia lub społeczności szkolnej.
- Współpraca pedagoga szkolnego z dyrektorem, wychowawcą, nauczycielami, psychologiem, pedagogiem specjalnym, rodzicami oraz instytucjami zewnętrznymi.
- Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, pomocą społeczną, policją, sądem rodzinnym, ochroną zdrowia psychicznego i organizacjami pomocowymi.
- Dokumentowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych z zachowaniem zasad etycznych oraz ochrony danych.
- Działania profilaktyczne rozwijające kompetencje społeczne, komunikacyjne, emocjonalne i umiejętność pokojowego rozwiązywania konfliktów.
- Analiza przykładowych sytuacji mediacyjnych i kryzysowych w pracy pedagoga szkolnego.

- Autorefleksja pedagoga szkolnego po sytuacji kryzysowej: analiza działań, wnioski, potrzeba konsultacji lub superwizji.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Moore, Ch. W. (2009). Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Deutsch, M., Coleman, P. T., Marcus, E. C. (red.). (2005). Rozwiązywanie konfliktów. Teoria i praktyka. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Kubacka-Jasiecka, D. (2010). Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Pyżalski, J. (2012). Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę — materiały dotyczące ochrony dzieci przed krzywdzeniem, interwencji w sytuacjach przemocy oraz wspierania bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Nazwa przedmiotu: **Współczesne problemy i patologie społeczne**

Cel przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do rozumienia współczesnych problemów społecznych wpływających na funkcjonowanie dzieci i młodzieży oraz do analizowania ich znaczenia dla pracy pedagoga szkolnego w zakresie rozpoznawania zagrożeń, wspierania uczniów i rodzin, planowania działań profilaktycznych oraz współpracy ze środowiskiem szkolnym i lokalnym.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A3.W1. cele kształcenia przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach ogólnych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (jako cele działań pedagoga szkolnego ukierunkowanych na rozpoznawanie problemów społecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu, wspieranie uczniów zagrożonych marginalizacją oraz wzmocnianie bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci i młodzieży);

A3.W2. treści nauczania przedmiotu lub zajęć, wyrażone w wymaganiach szczegółowych podstawy programowej nauczanego przedmiotu lub treściach prowadzonych zajęć (odnoszone do współczesnych problemów społecznych, zjawisk ryzykownych i patologii społecznych wpływających na rozwój, edukację, wychowanie i funkcjonowanie uczniów w środowisku szkolnym, rodzinnym i lokalnym);

A3.W3. powiązania nauczanych treści z innymi obszarami wiedzy i kultury (łączenie problematyki społecznej z pedagogiką szkolną, pedagogiką społeczną, socjologią, psychologią społeczną, profilaktyką, pracą socjalną, polityką społeczną, edukacją zdrowotną i prawem oświatowym).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A3.U1. biegle operować pojęciami i faktami z zakresu treści nauczania (posługiwać się pojęciami dotyczącymi problemów społecznych, patologii społecznych, marginalizacji, wykluczenia, nierówności, przemocy, uzależnień, ubóstwa, zaniedbania, kryzysu rodziny, zachowań ryzykownych i profilaktyki społecznej);

A3.U2. interpretować treści nauczania z perspektywy aktualnego stanu wiedzy (analizować sytuację ucznia i rodziny w kontekście przemian społecznych, zagrożeń środowiskowych, czynników ryzyka i czynników chroniących oraz możliwości wsparcia w szkole i środowisku lokalnym);

A3.U3. dobierać treści i zadania umożliwiające rozwijanie zainteresowań uczniów szczególnie uzdolnionych (projektować działania profilaktyczne, wychowawcze i społeczne, które wzmacniają aktywność uczniów, odpowiedzialność, sprawczość, zaangażowanie obywatelskie i konstruktywne sposoby uczestnictwa w życiu szkoły oraz środowiska lokalnego).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A3.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej (aktualizowania wiedzy o współczesnych problemach społecznych dzieci, młodzieży i rodzin oraz o sposobach rozpoznawania, profilaktyki i ograniczania ich skutków w środowisku szkolnym);

A3.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania i podnoszących efektywność kształcenia uczniów (korzystania z badań, raportów społecznych, programów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych, zasobów instytucji publicznych i organizacji społecznych wspierających pracę szkoły z uczniem i rodziną).

Odniesienie do efektów kierunkowych:

NP_W01, NP_W02; NP_U01; NP_K05

Tematyka (treści) zajęć:

- Współczesne problemy społeczne i patologie społeczne — podstawowe pojęcia, zakres i znaczenie dla pracy pedagoga szkolnego.
- Przemiany społeczne, kulturowe, ekonomiczne i technologiczne a funkcjonowanie dzieci, młodzieży i rodzin.
- Ubóstwo, nierówności społeczne, marginalizacja i wykluczenie społeczne jako czynniki ryzyka w rozwoju ucznia.

- Kryzys rodziny, zaniedbanie, niewydolność wychowawcza, konflikty rodzinne i ich konsekwencje dla funkcjonowania szkolnego dziecka.
- Przemoc w rodzinie, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc i inne formy krzywdzenia dzieci oraz młodzieży.
- Uzależnienia od substancji psychoaktywnych i uzależnienia behawioralne jako problem społeczny i szkolny.
- Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży: agresja, autoagresja, ucieczki, wagary, eksperymentowanie z substancjami, ryzykowne zachowania w internecie.
- Problemy zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży jako wyzwanie dla współczesnej szkoły.
- Niedostosowanie społeczne i zagrożenie niedostosowaniem społecznym w środowisku szkolnym.
- Dyskryminacja, stereotypy, uprzedzenia, mowa nienawiści i wykluczenie w grupie rówieśniczej.
- Migracje, wielokulturowość, zmiana środowiska życia i trudności adaptacyjne uczniów.
- Wpływ mediów, internetu i kultury cyfrowej na zachowania, relacje i bezpieczeństwo dzieci oraz młodzieży.
- Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w profilaktyce problemów społecznych.
- Rola pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu zagrożeń społecznych, wspieraniu ucznia i rodziny oraz koordynowaniu działań pomocowych.
- Współpraca szkoły z rodziną, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, pomocą społeczną, policją, sądem rodzinnym, ochroną zdrowia i organizacjami pozarządowymi.
- Działania profilaktyczne i wychowawcze szkoły wobec współczesnych problemów społecznych.
- Analiza przykładowych sytuacji szkolnych związanych z problemami społecznymi i zagrożeniami w środowisku ucznia.
- Etyczne aspekty pracy z uczniem i rodziną doświadczającymi problemów społecznych: podmiotowość, poufność, unikanie stygmatyzacji, odpowiedzialność i dobro dziecka.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Pospiszyl, I. (2008). Patologie społeczne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Pospiszyl, I. (2023). Patologie społeczne i problemy społeczne. Wydawnictwo Naukowe Scholar.

- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę — raporty i materiały dotyczące przemocy wobec dzieci, ochrony dzieci przed krzywdzeniem, bezpieczeństwa online oraz wsparcia dzieci i młodzieży.
- Rzecznik Praw Dziecka — raporty i opracowania dotyczące praw dziecka, dobrostanu dzieci i młodzieży oraz problemów współczesnego dzieciństwa.

E. PRZYGOTOWANIE DYDAKTYCZNE DO NAUCZANIA KOLEJNEGO PRZEDMIOTU LUB PROWADZENIA KOLEJNYCH ZAJĘĆ:

E.1. DYDAKTYKA PRZEDMIOTU NAUCZANIA LUB ZAJĘĆ

Nazwa przedmiotu: **Metodyka pracy pedagoga szkolnego**

Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do planowania, organizowania, prowadzenia, dokumentowania i ewaluacji działań pedagoga szkolnego w przedszkolu, szkole i placówce systemu oświaty, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z uczniem, klasą, rodzicami, nauczycielami, specjalistami oraz środowiskiem lokalnym.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.1.W1. miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych (miejsce i znaczenie zajęć oraz działań prowadzonych przez pedagoga szkolnego w organizacji pracy przedszkola, szkoły i placówki systemu oświaty);

E.1.W2. podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć (cele, treści i zadania działań edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych, wspierających i pomocowych prowadzonych przez pedagoga szkolnego na różnych etapach edukacyjnych);

E.1.W3. integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału (integrowanie działań pedagoga szkolnego z pracą wychowawców, nauczycieli, specjalistów, programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły i pomocą psychologiczno-pedagogiczną);

E.1.W4. kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym (kompetencje pedagoga szkolnego w zakresie pracy z uczniem, klasą, rodzicami, nauczycielami i środowiskiem lokalnym, w tym komunikowania się, budowania relacji i moderowania sytuacji wychowawczych);

E.1.W5. konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć (metody pracy pedagoga szkolnego, w tym rozmowę, obserwację, zajęcia warsztatowe, metody aktywizujące, pracę projektową, działania psychoedukacyjne, profilaktyczne i wspierające);

E.1.W6. metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym (metodykę prowadzenia zajęć i działań pedagoga szkolnego dostosowanych do potrzeb uczniów, klas i grup o zróżnicowanym funkcjonowaniu edukacyjnym, społecznym i emocjonalnym);

E.1.W7. organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową (organizację pracy indywidualnej, grupowej i klasowej pedagoga szkolnego, w tym zajęcia warsztatowe, konsultacje, działania interwencyjne, profilaktyczne i wspierające);

E.1.W8. sposoby organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: środki dydaktyczne, pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w

rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimediów (organizację dostępnej, bezpiecznej i wspierającej przestrzeni do pracy pedagoga szkolnego oraz dobór pomocy, materiałów i zasobów cyfrowych wykorzystywanych w działaniach edukacyjnych, wychowawczych i pomocowych);

E.1.W9. metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej (metody prowadzenia zajęć psychoedukacyjnych, profilaktycznych i wspierających z uwzględnieniem odpowiedzialnego korzystania z mediów cyfrowych przez uczniów);

E.1.W10. rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny (znaczenie diagnozy pedagogicznej, monitorowania postępów ucznia, oceny efektywności działań wspierających oraz współpracy pedagoga z nauczycielami w zakresie oceniania i dostosowań);

E.1.W12. diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności (diagnozę potrzeb ucznia i grupy oraz planowanie działań wspierających rozwój poznawczy, społeczny, emocjonalny, motywacyjny i wychowawczy);

E.1.W13. znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (znaczenie działań pedagoga szkolnego w rozwijaniu kompetencji społeczno-emocjonalnych, komunikacyjnych, etycznych i wychowawczych uczniów);

E.1.W14. warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej (warsztat pracy pedagoga szkolnego, planowanie czasu pracy, dokumentowanie działań, ewaluację skuteczności wsparcia oraz autorefleksję nad własną pracą);

E.1.W15. potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy (wspieranie motywacji, samodzielności, sprawczości, ciekawości poznawczej i umiejętności uczenia się uczniów w działaniach pedagoga szkolnego).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.1.U1. identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi (łączyć zadania pedagoga szkolnego z celami pracy szkoły, programem wychowawczo-profilaktycznym, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i rozwojem kompetencji kluczowych uczniów);

E.1.U3. identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania (łączyć treści zajęć pedagoga szkolnego z edukacją przedmiotową, wychowaniem, profilaktyką, doradztwem, edukacją zdrowotną i społeczną);

E.1.U4. dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów (prowadzić rozmowy, konsultacje i zajęcia z uczniami z uwzględnieniem ich wieku, potrzeb, możliwości, sytuacji emocjonalnej i społecznej);

E.1.U5. kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy (projektować zajęcia i działania pedagoga szkolnego rozwijające aktywność, samoświadomość, kompetencje społeczne, zainteresowania i odpowiedzialność uczniów);

E.1.U6. podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym (współpracować z rodzicami, nauczycielami, specjalistami, poradniami i instytucjami wspierającymi ucznia oraz rodzinę);

E.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne (dobierać metody, formy, materiały i narzędzia cyfrowe do zajęć wychowawczych, profilaktycznych, psychoedukacyjnych i wspierających);

E.1.U10. rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym (rozpoznawać trudności, nieadekwatne

strategie uczenia się, zachowania problemowe i błędne przekonania uczniów oraz wykorzystywać je do planowania wsparcia);

E.1.U11. przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia (dokonać wstępnego rozpoznania potrzeb, zasobów, trudności i funkcjonowania ucznia w obszarze edukacyjnym, społecznym, emocjonalnym i wychowawczym).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.1.K1. adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów (dostosowywania działań pedagoga szkolnego do zróżnicowanych potrzeb, możliwości, stylów uczenia się i sytuacji uczniów);

E.1.K2. popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym (upowszechniania wiedzy dotyczącej rozwoju, uczenia się, profilaktyki, dobrostanu, bezpieczeństwa i wsparcia ucznia);

E.1.K4. promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej (uwzględniania edukacji medialnej, bezpieczeństwa cyfrowego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów internetowych w pracy pedagoga szkolnego);

E.1.K5. kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów (prowadzenia działań rozwijających współpracę, komunikację, odpowiedzialność i rozwiązywanie problemów w grupie);

E.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (wspierania wychowawczej funkcji szkoły poprzez działania pedagoga szkolnego rozwijające postawy prospołeczne, empatię, odpowiedzialność i kulturę komunikacji);

E.1.K7. rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia (wzmacniania aktywności, samodzielności, krytycznego myślenia i sprawczości uczniów);

E.1.K8. kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu (wspierania uczniów w rozwijaniu strategii uczenia się, organizacji pracy własnej i korzystania z wiarygodnych źródeł informacji);

E.1.K9. stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę (wzmacniania motywacji uczniów do rozwoju, samodzielności, refleksji nad własnym uczeniem się i odpowiedzialności za własny rozwój).

Odniesienie do efektów kierunkowych:. NP_W04, NP_W07, NP_W12, NP_W15; NP_U02, NP_U03, NP_U05, NP_U11, NP_U15; NP_K02, NP_K03, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Metodyka pracy pedagoga szkolnego jako praktyczne przygotowanie do prowadzenia działań indywidualnych, grupowych, klasowych, konsultacyjnych i wspierających w przedszkolu, szkole i placówce.
- Metodyczne planowanie działania pedagoga szkolnego: określanie celu, odbiorców, formy pracy, metod, przebiegu, materiałów, czasu trwania oraz sposobu podsumowania działania.
- Dobór metod pracy pedagoga szkolnego do sytuacji ucznia, klasy lub grupy: działania wspierające, wychowawcze, profilaktyczne, psychoedukacyjne, motywujące i interwencyjne.
- Wykorzystanie rozpoznania potrzeb ucznia i klasy do projektowania konkretnych działań metodycznych, bez prowadzenia pełnej diagnozy specjalistycznej.
- Prowadzenie rozmowy z uczniem: rozmowa wspierająca, wychowawcza, motywująca, wyjaśniająca i interwencyjna.
- Dostosowanie sposobu komunikacji pedagoga szkolnego do wieku, poziomu rozwoju, możliwości poznawczych, sytuacji emocjonalnej i społecznej ucznia.
- Metody pracy z uczniem przejawiającym trudności edukacyjne, emocjonalne, społeczne lub wychowawcze: wzmacnianie zasobów, motywowanie, ustalanie celów i monitorowanie zmiany.
- Metody wspierania ucznia w rozwijaniu samodzielności, sprawczości, odpowiedzialności, systematyczności i pozytywnego stosunku do uczenia się.
- Organizowanie indywidualnych konsultacji pedagogicznych dla ucznia: struktura spotkania, kontrakt, pytania pomocnicze, informacja zwrotna i ustalenie dalszych kroków.
- Metodyka pracy z klasą i grupą uczniowską: zajęcia integracyjne, wychowawcze, psychoedukacyjne, profilaktyczne, warsztatowe i rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne.
- Projektowanie scenariusza zajęć prowadzonych przez pedagoga szkolnego: temat, cele, przewidywane efekty, przebieg, metody aktywizujące, ćwiczenia, materiały i ewaluacja.
- Dobór ćwiczeń, kart pracy, pytań, technik aktywizujących, metod pracy w parach i grupach oraz narzędzi autorefleksji do celu zajęć i potrzeb uczniów.

- Prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne uczniów: komunikację, współpracę, empatię, odpowiedzialność, rozwiązywanie problemów i kulturę relacji.
- Prowadzenie działań wzmacniających klimat klasy: budowanie bezpieczeństwa, norm grupowych, współpracy, przynależności i odpowiedzialności za grupę.
- Metody pracy w sytuacjach trudnych w klasie: napięcia rówieśnicze, wykluczenie, konflikty, obniżona motywacja, trudności w komunikacji i zachowania zakłócające pracę grupy.
- Metodyczne przygotowanie działań profilaktycznych pedagoga szkolnego: dobór treści, form i ćwiczeń do wieku uczniów oraz potrzeb szkoły.
- Prowadzenie zajęć dotyczących bezpieczeństwa, odpowiedzialnego korzystania z mediów cyfrowych, przeciwdziałania cyberprzemocy i krytycznego korzystania ze źródeł informacji.
- Dobór i adaptacja materiałów dydaktycznych, psychoedukacyjnych oraz cyfrowych do działań pedagoga szkolnego, z poszanowaniem praw autorskich i zasad dostępności.
- Organizacja przestrzeni do pracy indywidualnej, grupowej i klasowej pedagoga szkolnego: bezpieczeństwo, poufność, dostępność, komfort komunikacji i zasady projektowania uniwersalnego.
- Metodyczne przygotowanie rozmowy z rodzicem: cel spotkania, struktura rozmowy, przekazywanie informacji, omawianie trudności, wzmacnianie współpracy i ustalanie wspólnych działań.
- Metodyczne przygotowanie konsultacji z nauczycielem lub wychowawcą: analiza sytuacji ucznia, formułowanie rekomendacji, planowanie spójnych oddziaływań i monitorowanie efektów.
- Prowadzenie spotkań zespołowych dotyczących ucznia: przygotowanie informacji, moderowanie rozmowy, porządkowanie ustaleń i formułowanie wniosków do dalszej pracy.
- Dokumentowanie działań metodycznych pedagoga szkolnego w zakresie niezbędnym do monitorowania pracy: notatka, plan działania, zapis ustaleń, wnioski i rekomendacje.
- Ewaluacja działań pedagoga szkolnego: analiza przebiegu zajęć, konsultacji lub rozmowy, ocena użyteczności metod, trudności realizacyjnych i potrzebnych modyfikacji.
- Analiza przypadków metodycznych: dobór formy pracy, metod, materiałów i sposobu komunikacji do opisanej sytuacji ucznia, klasy, rodzica lub nauczyciela.

- Autorefleksja nad warsztatem metodycznym pedagoga szkolnego: mocne strony, ograniczenia, jakość komunikacji, skuteczność metod i kierunki doskonalenia praktyki.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Sałasiński, M., Badziukiewicz, B. (2003). Vademecum pedagoga szkolnego. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Poradnik pedagoga szkolnego. Szkoła podstawowa. (2013) Raabe.
- Poradnik pedagoga szkolnego. Gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna. (2013). Raabe.
- Domagała-Kręcioch, A. (2025). Pedagog szkolny. Homo viator w labiryncie życia szkolnego. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Jankowska, A. (2012). Rozmowy z rodzicami. Poradnik dla nauczyciela. Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP.
- Raczyńska, K., Synakiewicz, A. (2013). Szkoła wolna od dyskryminacji. Materiały dla wychowawców i pedagogów szkolnych ze scenariuszami lekcji wychowawczych. Wiedza i Praktyka.
- Perek, N., Krekora, R., Swędrowska, M. (2023). Pedagog w klasie. Scenariusze zajęć profilaktycznych i doradczych. Wiedza i Praktyka.
- Stebelska, A. (Red.). (2023). Pedagog w klasie. Warsztaty edukacyjne, psychoedukacyjne oraz scenariusze na święta i uroczystości szkolne. Wiedza i Praktyka.
- Wegner-Jezińska, M. (b.d.). Scenariusze zajęć z zakresu rozwoju kompetencji emocjonalnych i komunikacyjnych dzieci i młodzieży w szkole podstawowej. Wydawnictwo Harmonia.
- Lasota, A. (2022). Nastolatek w kryzysie. Karty terapeutyczne i karty pracy psychologiczno-pedagogicznej. Wiedza i Praktyka.
- Michalec, K. (2023). Głowy łamanie. 100 ćwiczeń korekcyjno-kompensacyjnych. Wydawnictwo Harmonia.
- Misiuk, D., Deptuła, M. (2016). Diagnozowanie kompetencji społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Baker, J. E. (2023). Nowy trening umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży z autyzmem lub ze specjalnymi potrzebami w zakresie kompetencji społecznych. Wydawnictwo Harmonia.

Nazwa przedmiotu: **Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej**

Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do planowania, organizowania, prowadzenia i analizowania działań opiekuńczo-wychowawczych w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznawania potrzeb uczniów, wspierania ich rozwoju społeczno-emocjonalnego, budowania bezpiecznych relacji, współpracy z rodziną oraz dostosowywania metod pracy do zróżnicowanych potrzeb uczniów i grup uczniowskich.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.1.W4. kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym (kompetencje wychowawcze i opiekuńcze pedagoga szkolnego, komunikację z uczniami, rodzicami i nauczycielami oraz moderowanie relacji w grupie);

E.1.W5. konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć (metody pracy opiekuńczo-wychowawczej, w tym rozmowę, kontrakt, zajęcia grupowe, pracę warsztatową, działania integracyjne, aktywizujące i profilaktyczne);

E.1.W6. metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym (metodykę prowadzenia działań opiekuńczych, wychowawczych i wspierających dostosowanych do potrzeb ucznia, klasy i środowiska rodzinnego);

E.1.W7. organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową (organizację indywidualnej i grupowej pracy

opiekuńczo-wychowawczej, zajęć integracyjnych, profilaktycznych, wspierających i interwencyjnych);

E.1.W12. diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności (rozpoznawanie potrzeb opiekuńczych, wychowawczych i społeczno-emocjonalnych ucznia oraz klasy jako podstawę planowania wsparcia);

E.1.W13. znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalnych, współpracy, komunikacji, odpowiedzialności i postaw etycznych w pracy opiekuńczo-wychowawczej).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.1.U4. dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów (prowadzić rozmowę wychowawczą, wspierającą i interwencyjną z uczniem odpowiednio do jego wieku, sytuacji i potrzeb);

E.1.U5. kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy (organizować sytuacje wychowawcze i opiekuńcze rozwijające aktywność uczniów, współpracę, samodzielność i odpowiedzialność);

E.1.U6. podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym (współpracować z rodzicami, wychowawcami, nauczycielami, specjalistami oraz instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę);

E.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne (dobierać metody i materiały do zajęć integracyjnych, wychowawczych, profilaktycznych i wspierających, z uwzględnieniem potrzeb uczniów);

E.1.U10. rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym (rozpoznawać trudności w zachowaniu, komunikacji, relacjach i funkcjonowaniu społecznym uczniów oraz wykorzystywać je do planowania działań wychowawczych);

E.1.U11. przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia (dokonać wstępnego rozpoznania funkcjonowania społecznego, emocjonalnego i wychowawczego ucznia oraz potrzeb opiekuńczych klasy).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.1.K1. adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów (dostosowywania metod opiekuńczo-wychowawczych do wieku, potrzeb, możliwości i sytuacji uczniów);

E.1.K5. kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów (prowadzenia działań rozwijających współpracę, integrację klasy, rozwiązywanie konfliktów i odpowiedzialność za grupę);

E.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (wspierania rozwoju wartości, norm społecznych, empatii, kultury osobistej i komunikacji uczniów);

E.1.K7. rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia (wzmacniania aktywności, sprawczości i samodzielności uczniów w działaniach wychowawczych i opiekuńczych);

E.1.K9. stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę (wspierania uczniów w rozwijaniu odpowiedzialności za własny rozwój, zachowanie, relacje i decyzje).

Odniesienie do efektów kierunkowych:. NP_W02, NP_W03, NP_W06, NP_W12; NP_U03, NP_U05, NP_U06, NP_U09, NP_U13; NP_K01, NP_K02, NP_K03

Tematyka (treści) zajęć:

- Zadania opiekuńcze i wychowawcze szkoły oraz pedagoga szkolnego w kontekście potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych uczniów.
- Rozpoznawanie sytuacji ucznia i grupy: obserwacja, rozmowa, analiza zachowania, analiza relacji rówieśniczych, współpraca z wychowawcą, nauczycielami, specjalistami i rodzicami.
- Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych na poziomie ucznia, klasy i szkoły, z uwzględnieniem programu wychowawczo-profilaktycznego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Metody pracy indywidualnej z uczniem: rozmowa wychowawcza, rozmowa wspierająca, kontrakt, motywowanie, wzmacnianie sprawczości i odpowiedzialności ucznia.

- Metody pracy z klasą i grupą uczniowską: zajęcia integracyjne, wychowawcze, warsztatowe, profilaktyczne, mediacyjne i rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne.
- Budowanie bezpiecznych relacji w klasie: komunikacja, współpraca, normy grupowe, rozwiązywanie konfliktów, przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmacnianie postaw prospołecznych.
- Dostosowywanie działań opiekuńczo-wychowawczych do wieku, możliwości, potrzeb i sytuacji uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, trudnościami adaptacyjnymi, emocjonalnymi i wychowawczymi.
- Współpraca z rodzicami i środowiskiem rodzinnym ucznia: prowadzenie rozmów, konsultacji, wspólne ustalanie działań wspierających oraz kierowanie do instytucji pomocowych.
- Współpraca wewnątrzszkolna i międzyinstytucjonalna w działaniach opiekuńczo-wychowawczych: wychowawca, nauczyciele, specjaliści, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, pomoc społeczna i inne instytucje wspierające dziecko i rodzinę.
- Analiza skuteczności działań opiekuńczo-wychowawczych, dokumentowanie pracy, formułowanie wniosków do dalszego wsparcia oraz autorefleksja nad własnym warszatem pracy.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Górnicka, B. (2016). *Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej: Wybrane zagadnienia*. Podręcznik akademicki. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Gajewska, G. (2004). *Pedagogika opiekuńcza i jej metodyka: Wybrane zagadnienia teorii, metodyki i praktyki opiekuńczo-wychowawczej*. Wydawnictwo „Gaja”.
- Gajewska, G. (2006). *Pedagogika opiekuńcza: Elementy metodyki*. Wydawnictwo „Gaja”.
- Jankowska, A. (2012). *Rozmowy z rodzicami: Poradnik dla nauczyciela*. Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP.
- Badziukiewicz, B., Sałasiński, M. (2003). *Vademecum pedagoga szkolnego*. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

Nazwa przedmiotu: **Konstruowanie planów i programów związanych ze sprawowaniem opieki i wychowania**

Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do samodzielnego konstruowania, analizowania, modyfikowania i ewaluowania planów oraz programów działań

opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych w szkole, z uwzględnieniem diagnozy potrzeb uczniów, klasy i środowiska szkolnego oraz współpracy z rodzicami, nauczycielami, specjalistami i instytucjami wspierającymi.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.1.W2. podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć (cele i treści działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych planowanych w szkole, z uwzględnieniem etapów edukacyjnych oraz kompetencji kluczowych uczniów);

E.1.W3. integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału (tworzenie, analizę, modyfikowanie i ewaluację planów oraz programów opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i wspierających realizowanych w szkole);

E.1.W7. organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową (organizację działań opiekuńczo-wychowawczych wobec ucznia, klasy i grup uczniowskich, z uwzględnieniem indywidualizacji i pracy interdyscyplinarnej);

E.1.W10. rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny (rolę diagnozy potrzeb, monitorowania realizacji planów i oceny skuteczności działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych);

E.1.W12. diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności (diagnozę potrzeb ucznia, klasy i środowiska szkolnego jako podstawę konstruowania planów i programów pracy opiekuńczo-wychowawczej);

E.1.W13. znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (uwzględnianie w planach i programach celów dotyczących rozwoju społeczno-emocjonalnego, współpracy, komunikacji, wartości i postaw etycznych uczniów);

E.1.W14. warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej (warsztat projektowania, dokumentowania, monitorowania i ewaluacji planów oraz programów pracy opiekuńczo-wychowawczej pedagoga szkolnego).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.1.U1. identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi (powiązać planowane działania opiekuńcze, wychowawcze i profilaktyczne z celami pracy szkoły, rozwojem kompetencji kluczowych i potrzebami uczniów);

E.1.U2. przeanalizować rozkład materiału (analizować plan pracy, harmonogram działań, program wychowawczo-profilaktyczny lub inny program działań pedagoga szkolnego pod kątem celów, treści, metod, terminów i sposobów ewaluacji);

E.1.U3. identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania (łączyć planowane działania opiekuńczo-wychowawcze z treściami edukacyjnymi, profilaktycznymi, doradczymi, społecznymi, zdrowotnymi i obywatelskimi);

E.1.U6. podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym (uwzględniać w planach i programach współpracę z rodzicami, nauczycielami, specjalistami oraz instytucjami wspierającymi szkołę);

E.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne (dobierać metody, formy, środki i zasoby do planowanych działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych);

E.1.U11. przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia (wykorzystać wstępne rozpoznanie potrzeb ucznia, klasy i środowiska do opracowania planu lub programu działań wspierających).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.1.K1. adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów (projektowania planów i programów elastycznych, możliwych do modyfikacji w zależności od potrzeb uczniów i klasy);

E.1.K2. popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym (uwzględniania w programach działań edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska lokalnego);

E.1.K4. promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej (uwzględniania edukacji medialnej i odpowiedzialnego korzystania z zasobów cyfrowych w programach wychowawczych i profilaktycznych);

E.1.K5. kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów (projektowania działań wzmacniających współpracę, integrację i grupowe rozwiązywanie problemów);

E.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (uwzględniania w programach celów związanych z wartościami, postawami etycznymi, komunikacją i kulturą zachowania);

E.1.K8. kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu (projektowania działań wspierających samodzielność uczniów, korzystanie z wiarygodnych źródeł wiedzy i odpowiedzialne uczenie się).

Odniesienie do efektów kierunkowych:. NP_W04, NP_W07, NP_W15; NP_U02, NP_U04, NP_U05, NP_U11; NP_K06, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Plan i program pracy opiekuńczo-wychowawczej w szkole: istota, cele, struktura, zakres oraz miejsce w dokumentacji pracy szkoły i pedagoga szkolnego.
- Diagnoza potrzeb ucznia, klasy i środowiska szkolnego jako punkt wyjścia do konstruowania planów i programów działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych.
- Analiza dokumentów szkolnych istotnych dla planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej: statut szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny, plany pracy wychowawców, dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Formułowanie celów ogólnych i szczegółowych, przewidywanych efektów, zadań, metod, form pracy, terminów realizacji oraz osób odpowiedzialnych za działania.

- Projektowanie działań skierowanych do ucznia, klasy, rodziców, nauczycieli i środowiska lokalnego, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, społecznych i emocjonalnych uczniów.
- Uwzględnianie w planach i programach treści dotyczących rozwoju społeczno-emocjonalnego, współpracy, komunikacji, wartości, postaw etycznych, odpowiedzialnego korzystania z mediów cyfrowych i bezpieczeństwa uczniów.
- Dobór metod, form, środków dydaktycznych i zasobów cyfrowych do planowanych działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych i wspierających.
- Planowanie współpracy z rodzicami, nauczycielami, specjalistami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.
- Monitorowanie realizacji planów i programów, dokumentowanie działań, analiza skuteczności oraz wprowadzanie modyfikacji wynikających z potrzeb uczniów i klasy.
- Ewaluacja planów i programów opiekuńczo-wychowawczych: kryteria, wskaźniki, narzędzia, formułowanie wniosków i rekomendacji do dalszej pracy.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Gaś, Z. B. (2006). Profilaktyka w szkole. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Gaś, Z. B. (2003). Szkolny program profilaktyki: Istota, konstruowanie, ewaluacja. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.
- Porzak, R. (Red.). (2019). Profilaktyka w szkole: Stan i rekomendacje dla systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce. Fundacja „Masz Szansę”.
- Wieczorek, M. (2018). Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki – krok po kroku. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Papuda-Dolińska, B., Grygiel, P., Szumski, G., Karwowski, M., Boczkowska, M., Błaszczak, A., Wiejak, K. (2025). Dobrostan szkolny w klasach zróżnicowanych. Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy.

Nazwa przedmiotu: **Projekt praktyczny**

Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do opracowania, zaprezentowania i ewaluacji praktycznego projektu z zakresu pracy pedagoga szkolnego, obejmującego diagnozę potrzeb, dobór celów, metod, materiałów, narzędzi oraz sposobów oceny efektów działań wspierających, wychowawczych, profilaktycznych lub psychoedukacyjnych.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.1.W3. integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału (zasady projektowania spójnego działania, cyklu zajęć, programu lub narzędzia pracy pedagoga szkolnego z uwzględnieniem potrzeb uczniów i celów szkoły);

E.1.W5. konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć (zasady doboru metod i form pracy do projektu praktycznego z zakresu działań pedagoga szkolnego);

E.1.W6. metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym (zasady konstruowania rozwiązań praktycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb uczniów, klasy lub środowiska szkolnego);

E.1.W8. sposoby organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: środki dydaktyczne, pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimediów (projektowanie dostępnych materiałów, narzędzi, scenariuszy i zasobów cyfrowych wspierających działania pedagoga szkolnego);

E.1.W9. metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej (odpowiedzialne korzystanie z zasobów, materiałów cyfrowych i źródeł wiedzy podczas opracowywania projektu praktycznego);

E.1.W11. egzaminy kończące etap edukacyjny i sposoby konstruowania testów, sprawdzianów oraz innych narzędzi przydatnych w procesie oceniania uczniów w ramach nauczanego przedmiotu (konstruowanie narzędzi przydatnych w pracy pedagoga szkolnego, takich jak arkusze obserwacji, karty diagnozy, ankiety, narzędzia ewaluacji, karty pracy i materiały sprawdzające efekty działań wspierających);

E.1.W14. warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej (planowanie, realizację, dokumentowanie, prezentowanie i ewaluację własnego projektu praktycznego z zakresu pracy pedagoga szkolnego).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.1.U1. identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi (powiązać projekt praktyczny z celami pracy szkoły, potrzebami uczniów, programem wychowawczo-profilaktycznym i kompetencjami kluczowymi);

E.1.U2. przeanalizować rozkład materiału (analizować harmonogram, strukturę i przebieg projektowanego cyklu zajęć lub działań pedagoga szkolnego);

E.1.U3. identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania (integrować projekt z treściami wychowawczymi, profilaktycznymi, edukacyjnymi, społecznymi, zdrowotnymi i doradczymi);

E.1.U5. kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy (opracować projekt aktywizujący uczniów, rozwijający ich zainteresowania, kompetencje społeczne, samoświadomość, odpowiedzialność lub sprawczość);

E.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne (dobierać metody, środki, materiały i narzędzia cyfrowe do projektu praktycznego uwzględniającego zróżnicowane potrzeby uczniów);

E.1.U8. merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu (ocenić aktywność, zaangażowanie i efekty działań uczniów w ramach zajęć, warsztatów lub programu realizowanego przez pedagoga szkolnego);

E.1.U9. skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów (opracować narzędzie sprawdzające lub ewaluacyjne przydatne do oceny efektów zajęć, działań wspierających, wychowawczych, profilaktycznych lub psychoedukacyjnych);

E.1.U10. rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym (uwzględnić w projekcie możliwe trudności, bariery, błędne przekonania, nieadekwatne strategie uczenia się lub problemy w funkcjonowaniu uczniów);

E.1.U11. przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia (opracować lub zastosować prostą diagnozę wstępną potrzeb, zasobów, umiejętności lub funkcjonowania ucznia/grupy jako podstawę projektu praktycznego).

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.1.K1. adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów (modyfikowania projektu praktycznego w zależności od potrzeb uczniów, grupy i warunków szkoły);

E.1.K2. popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym (projektowania działań upowszechniających wiedzę ważną dla uczniów, rodziców, nauczycieli lub środowiska szkolnego);

E.1.K3. zachęcania uczniów do podejmowania prób badawczych oraz systematycznej aktywności fizycznej (uwzględniania w projektach elementów samodzielnego poszukiwania informacji, obserwacji, mini-badań uczniowskich, działań prozdrowotnych lub aktywności wspierających dobrostan);

E.1.K4. promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej (odpowiedzialnego doboru i tworzenia materiałów cyfrowych oraz uczenia uczniów krytycznego korzystania z informacji);

E.1.K5. kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów (projektowania działań wymagających współpracy, komunikacji, negocjowania rozwiązań i odpowiedzialności grupowej);

E.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych (uwzględniania w projekcie celów wychowawczych związanych z wartościami, empatią, odpowiedzialnością, kulturą komunikacji i szacunkiem);

E.1.K7. rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia (projektowania zadań rozwijających aktywność, samodzielność, refleksję, argumentowanie i krytyczne myślenie);

E.1.K8. kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu (uwzględniania w projekcie pracy z różnymi źródłami informacji oraz rozwijania strategii samodzielnego uczenia się);

E.1.K9. stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę (projektowania działań wzmacniających motywację do rozwoju, odpowiedzialność za własne uczenie się i refleksję nad własnym postępem).

Odniesienie do efektów kierunkowych: NP_W07, NP_W15; NP_U02, NP_U05, NP_U07, NP_U08, NP_U10, NP_U11; NP_K06

Tematyka (treści) zajęć:

- Projekt praktyczny w pracy pedagoga szkolnego: założenia, cele, zakres, odbiorcy, możliwe formy i kryteria poprawności merytorycznej oraz metodycznej.
- Rozpoznanie potrzeb ucznia, klasy lub środowiska szkolnego jako podstawa wyboru tematu projektu praktycznego.
- Formułowanie problemu, celu głównego, celów szczegółowych, zakładanych efektów oraz uzasadnienia projektu.
- Projektowanie działań wychowawczych, profilaktycznych, psychoedukacyjnych lub wspierających z uwzględnieniem programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły, kompetencji kluczowych i potrzeb uczniów.
- Dobór metod, form pracy, środków dydaktycznych, materiałów edukacyjnych i zasobów cyfrowych do założeń projektu oraz zróżnicowanych potrzeb uczniów.
- Opracowanie scenariusza zajęć, cyklu zajęć, programu działań, narzędzia pracy pedagoga szkolnego lub zestawu materiałów wspierających ucznia, klasę, rodziców albo nauczycieli.
- Konstruowanie prostych narzędzi diagnostycznych i ewaluacyjnych: arkusza obserwacji, ankiety, karty pracy, karty autooceny, formularza informacji zwrotnej lub narzędzia monitorowania efektów.
- Uwzględnianie w projekcie możliwych trudności, barier, błędnych przekonań, nieadekwatnych strategii uczenia się lub problemów w funkcjonowaniu uczniów.
- Zasady korzystania ze źródeł, materiałów cyfrowych i cudzych opracowań z poszanowaniem praw autorskich oraz odpowiedzialnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Prezentacja projektu praktycznego, analiza jego mocnych stron i ograniczeń, ocena możliwości wdrożenia w szkole oraz formułowanie wniosków do modyfikacji i dalszej pracy.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Królikowski, J. (2000). Projekt edukacyjny. Materiały dla zespołów międzyprzedmiotowych. Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli.
- Szymańska, J. (2012). Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Ośrodek Rozwoju Edukacji.

- Gaś, Z. B. (2003). Szkolny program profilaktyki: Istota, konstruowanie, ewaluacja. Poradnik metodyczny. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.
- Jarosz, E., Wysocka, E. (2006). Diagnoza psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania. Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Porzak, R. (Red.). (2019). Profilaktyka w szkole: Stan i rekomendacje dla systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce. Fundacja „Masz Szansę”.
- Wieczorek M. (2018). Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki. Krok po kroku. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Ośrodek Rozwoju Edukacji - Narzędzia do diagnozy zapotrzebowania na działania wychowawcze i profilaktyczne w środowisku szkoły.
- Ośrodek Rozwoju Edukacji. - Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły i placówki oświatowej.

10. Praktyki zawodowe

E.2. PRAKTYKI ZAWODOWE

Nazwa przedmiotu: **Praktyki zawodowe**

Cel przedmiotu: Celem praktyk zawodowych jest zdobywanie doświadczenia związanego z pracą dydaktyczno-wychowawczą, opiekuńczą, profilaktyczną i pomocową realizowaną w szkole lub placówce systemu oświaty oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności nabytych podczas zajęć z zakresu pedagogiki szkolnej, metodyki pracy pedagoga szkolnego i przygotowania merytorycznego z rzeczywistością pedagogiczną. Praktyki umożliwiają poznanie organizacji pracy szkoły lub placówki, obserwację i analizę procesu dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego, zapoznanie się ze specyfiką zadań pedagoga szkolnego, a także samodzielne planowanie, prowadzenie i ewaluację wybranych zajęć lub działań pedagogicznych pod opieką nauczyciela lub opiekuna praktyk.

Zakładane szczegółowe efekty uczenia się dla przedmiotu:

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.2.W1. zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty;

E.2.W2. sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty;

E.2.W3. rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.2.U1. wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej;

E.2.U2. zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć;

E.2.U3. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.2.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.

Odniesienie do efektów kierunkowych: NP_W04, NP_W08, NP_W11; NP_U01, NP_U03, NP_U11, NP_U13, NP_U15, NP_U17; NP_K01, NP_K02, NP_K07

Tematyka (treści) zajęć:

- Poznanie organizacji pracy szkoły lub placówki systemu oświaty, ze szczególnym uwzględnieniem zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych i pomocowych.
- Zapoznanie się z zadaniami dydaktycznymi, wychowawczymi i opiekuńczymi realizowanymi przez szkołę lub placówkę systemu oświaty.
- Analiza dokumentacji regulującej organizację procesu dydaktycznego, wychowawczego, opiekuńczego i pomocowego w szkole lub placówce.
- Zapoznanie się z dokumentacją pracy szkoły, pedagoga szkolnego, nauczycieli i specjalistów, w tym dokumentacją pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Analiza programów, planów pracy, programów wychowawczo-profilaktycznych, planów działań wspierających oraz dokumentacji dotyczącej organizacji pomocy uczniom.
- Analiza dokumentacji dotyczącej współpracy szkoły z rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, instytucjami wspierającymi rodzinę oraz środowiskiem lokalnym.

- Obserwacja zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, profilaktycznych lub pomocowych prowadzonych przez nauczyciela, pedagoga szkolnego albo innego specjalistę.
- Obserwacja sposobów organizacji przestrzeni edukacyjnej i wychowawczej w szkole lub placówce.
- Obserwacja metod, form pracy i środków dydaktycznych stosowanych podczas zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych.
- Obserwacja sposobów wykorzystywania pomocy dydaktycznych, materiałów edukacyjnych, zasobów cyfrowych, dokumentacji szkolnej oraz materiałów wspierających pracę z uczniem.
- Obserwacja sposobów aktywizowania uczniów podczas zajęć oraz działań podejmowanych na rzecz ich motywacji, samodzielności i zaangażowania.
- Obserwacja sposobów wspierania rozwoju uczniów, kształtowania kompetencji społecznych, komunikacyjnych, emocjonalnych oraz postaw odpowiedzialności i współpracy.
- Obserwacja sposobów oceniania osiągnięć uczniów, udzielania informacji zwrotnej oraz wspierania uczniów w pokonywaniu trudności edukacyjnych i wychowawczych.
- Analiza interakcji nauczyciel–uczeń oraz uczeń–uczeń podczas zajęć i innych sytuacji szkolnych.
- Formułowanie wniosków z obserwacji pracy nauczyciela, pedagoga szkolnego i innych specjalistów.
- Przygotowywanie materiałów dydaktycznych, kart pracy, scenariuszy, narzędzi obserwacji, materiałów profilaktycznych oraz pomocy wykorzystywanych podczas zajęć lub działań pedagogicznych.
- Planowanie zajęć lub działań pedagogicznych zgodnie z potrzebami uczniów, celami pracy szkoły oraz zadaniami pedagoga szkolnego.
- Opracowywanie scenariuszy zajęć dydaktycznych, wychowawczych, profilaktycznych, opiekuńczych lub wspierających.
- Dobór metod, form i środków pracy odpowiednich do celów zajęć, możliwości uczniów, ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz warunków organizacyjnych szkoły lub placówki.
- Samodzielne prowadzenie wybranych zajęć lub działań pedagogicznych pod nadzorem opiekuna praktyk.

- Wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, zasobów cyfrowych, materiałów edukacyjnych, przykładów praktycznych, studiów przypadku i zadań problemowych podczas zajęć lub działań pedagogicznych.
- Dostosowywanie sposobu prowadzenia zajęć i działań do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych, wychowawczych i społecznych uczniów.
- Analiza i omawianie przeprowadzonych zajęć lub działań pedagogicznych z opiekunem praktyk.
- Analiza sytuacji dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych zaobserwowanych podczas praktyk.
- Dokumentowanie przebiegu praktyk, obserwowanych i prowadzonych zajęć oraz realizowanych zadań pedagogicznych.
- Współpraca z opiekunem praktyk, nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem szkolnym, psychologiem, pedagogiem specjalnym, logopedą oraz innymi specjalistami.
- Uczestnictwo w życiu dydaktycznym, wychowawczym, opiekuńczym i profilaktycznym szkoły lub placówki.
- Autorefleksja nad własnym przygotowaniem do wykonywania zadań pedagoga szkolnego.

Materiały dydaktyczne/Literatura:

- Dokumentacja szkolna: statut, program wychowawczo-profilaktyczny, dzienniki, dokumenty pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, dokumentacja pracy pedagoga szkolnego.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Materiały Ośrodka Rozwoju Edukacji dotyczące pracy pedagoga szkolnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, profilaktyki, pracy wychowawczej, współpracy z rodziną, edukacji włączającej oraz bezpieczeństwa uczniów.

- Materiały metodyczne i edukacyjne wykorzystywane w placówce praktyk, w szczególności scenariusze zajęć, programy profilaktyczne, karty pracy, arkusze obserwacji, narzędzia monitorowania postępów ucznia oraz przykłady dokumentacji pracy pedagogicznej.